Hayat

SAYI: 6
2 ŞUBAT 1961
125 KURUŞ

Bu sayıda :

Orta sahifelerde tablo halinde:

YAŞAR DOĞU

Farah çocuğunu Hayat ekibine takdim etti

(Tahran Sarayında özel olarak yaptığımız büyük renkli röportaj)

1961 yılında
31300
TALİHLİYE
9 MİLYON
TÜRKİYE İŞ BANKASI
PARANIZIN... İSTİKBALİNİZİN EMNİYETİ

Bu mecmua «Basın Ahlâk Yasası» na uymağı kabul etmiştir.

Hayat

MELİKE FARAH İLE VELİAHT
(Fotoğraf: Suavi Sonar)

HAFTALIK MECMUA

YIL: 5 SIRA No.: 226
SAYI: 6 CİLT: 1 1961

SAHİBİ: Şevket RADO
Telefon: 22 52 50

NEŞRİYAT MÜDÜRÜ:
Hikmet Feridun ES
Telefon: 22 29 19

YAZI HEYETİ:
Sadun Altuna, İbrahim Çamlı, Fikret Arıt, Hikmet Andaç, Orhan Tahsin, Kemaleddin Tuğcu, Turgut Etingü, Adnan Erim, Muallâ Bayraktar, İhsan Tayşılı, Turgut Bıçakçıoğlu. **Resim:** Ayhan Erer. **Fotoğraf:** İnal Tengizman, Erol Dernek, Necdet İşler. **Ankara Bürosu:** Ulus Meydanı, Hükümet Cad. No. 1, Kat 5. Yılmaz Çetiner, Foto Ozan Sağdıç. Telefon: 11 44 45. **Ajanslar:** Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.

BU SAYIDA MESUL MÜDÜR:
Sadun ALTUNA

TELİF HAKLARI:
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.

BASILDIĞI YER:
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi, Divanyolu Türbedar sokak No: 22 İstanbul. **Santral:** 22 48 88

MUHASEBE VE ABONE:
Telefon: 27 49 52 Cağaloğlu, Çatalçeşme sokak, Aydınlık Han, Kat 2.

İLÂNLAR:
Türk Basın Birliği Resmi İlânlar Limited Ortaklığından verilen, tekniğimize uygun her türlü ilân alınır.

ABONE ŞARTLARI:
(Türkiye için)
Yıllık (52 Sayı) 60 T. L.
6 Aylık (26 Sayı) 30 T. L.
Yabancı memleketler için 100 T. Lirası karşılığı (âdi posta ile)
Yıllık: 11 $ veya 4 £
6 Aylık: 5.50 $ veya 2 £
Kıbrıs'ta satış fiatı: 100 mil

Hayat mecmuası yabancı memleketlerde Dolâr olarak 15 Cent'e, İngiliz Lirası olarak 1 Shilling'e veya bunların karşılığı olan fiatla satılır. Abone olmak istiyenler yukarıda yazılı Dolâr veya İngiliz Lirasını T. C. Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alırlar. Uçakla gönderilecek abonelerden uçak posta masrafı ayrıca tahsil edilir.

Hayat ANSİKLOPEDİSİ

En yeni bilgileri içinde toplıyan en modern ansiklopedi

Her ayın başında 100 sayfalık fasiküller halinde yayınlanacak «Hayat Ansiklopedisi» 16-32 sayfalık tifdruk ilâve kısmı ve renkli ofset tablolariyle kütüphanenizin en kıymetli eserlerinden biri olacaktır.

Yıllardan beri memleketimizde tam ve derli toplu bir bilgi kaynağına ihtiyaç duyan bütün aile reisleri, öğretmenler, öğrenciler, kadın - erkek her yaşta herkes için HAYAT ANSİKLOPEDİSİ tam bir yardımcı olacaktır.

Bugüne kadar memleketimizde ansiklopedi alanında ihtiyacı az çok karşılıyacak eserler verilmiş, en beğenileni de bundan yirmi sekiz yıl önce yayınlanan «Hayat Ansiklopedisi» olmuştur. Fakat, birkaç yıl içinde hemen hemen tükeniveren bu ansiklopedinin boşluğu bugüne kadar bir türlü doldurulamamıştır.

İşte, bu ihtiyacı karşılamak düşüncesi ile hareket eden Hayat Müessesesi bugünkü görüşle yeni bir HAYAT ANSİKLOPEDİSİ hazırlamış ve ilk fasikülünü bugün Türk okurlarına sunmuş bulunuyor. On ciltlik eski ansiklopedide 2500 kadar konu bulunurken, yeni HAYAT ANSİKLOPEDİSİ'nde, bugünkü ihtiyaçlar göz önüne alınarak, madde sayısı 6.000'e çıkarılmıştır. Her madde ait olduğu alandaki en son gelişmelere göre en yeni bilgilerle işlenmiş, icabında resim, harita, şema ve grafiklerle açıklanmıştır. Her konu ile ilgili ikinci derecedeki maddeler de özlü bir şekilde aynı konu içinde işlendiğine göre bunlar da hesaba katılacak olursa, HAYAT ANSİKLOPEDİSİ'nde en aşağı 10.000 kadar çeşitli konu bir araya toplanmış olacaktır.

Ansiklopedideki maddeler konularına göre kendi alanında en yetkili kimseler tarafından yazılmış, yerli ve yabancı en yeni kaynaklardan faydalanılmıştır.

HAYAT ANSİKLOPEDİSİ her ay başında bir fasikül olarak çıkacak, her fasikül 100 sayfa olacaktır. Her fasikülde metinden hariç 16 - 32 sayfa tifdruk baskılı resimler, 2 yaprak ofset baskılı renkli tablolar, haritalar bulunacaktır. Fasiküllerin beherinin fiyatı 5 lira olacaktır.

Her 6 ayın sonunda altı fasikül bir cilt olacak, eser 5 ciltte toplanarak iki buçuk yıl içinde tamamlanacaktır. Böylece, her ay 5 lira gibi cüzi bir para ile, iki buçuk yıl gibi kısa bir zamanda 5 ciltlik büyük bir ansiklopediye sahip olacaksınız.

1. Fasikül

ÇIKTI

BU FASİKÜLDE

ABA'dan ALANLAR'a kadar 211 konu,
20 den fazla ilâve magazin yazısı,
Metin içinde 100 den fazla resim ve fotoğraf,
Ayrıca 57 adet tifdruk fotoğraf,
Renkli 3 adet tablo ve tam sayfa Afrika haritası.

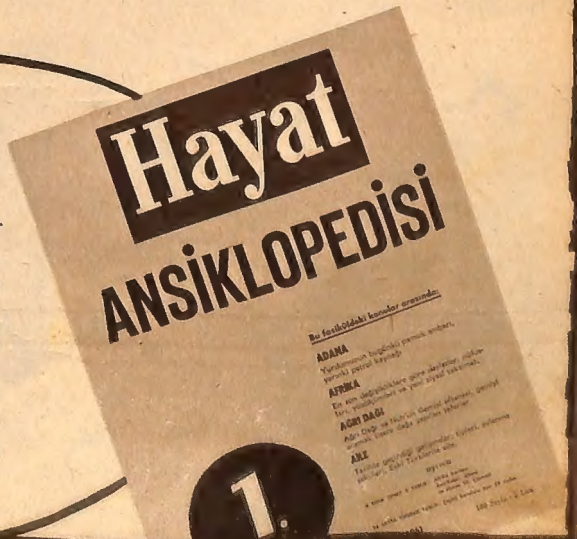

Abonelere fasiküller özel ambalâj içinde taahhütlü olarak gönderilecektir.
Her cildin ilk sayısından abone olanlara o cildin kapağı hediye edilecektir.

YURTTA VE DÜNYADA HAYAT

Çingene Baron Ankara'da Johann Strauss'ın en meşhur iki operetinden biri olan Çingene Baron Opereti (öbürü Yarasa'dır ve Devlet Operası'nda oynanmıştır), yazılışından 76 sene sonra Ankaraya da geldi. Eseri, Devlet Tiyatrosu'nun yeni kurulan operet kısmının ilk eseri olarak sahneye koyan, Devlet Opereti Başrejisörü Azmi Örses'tir. Devlet Tiyatrosu'nun seçkin sanatçıları rolleri paylaşıyor. Yukarıda solda operetin takdimi, sağda da eserden bir sahne görülüyor.

Emniyet kemerleri

Londra'da pek taammüm etmeğe başlamış olan otomobil emniyet kemerlerinden, Prenses Margaret ile çok sürat meraklısı olan eşi Mr. Jones'un otomobillerine de konmuştur. Karı - kocanın şimdi hepsi de emniyet kemerli böyle dört otomobilleri var.

• Büyük İngiliz Kutup Kâşifi Kaptan Cook'un birinci ve ikinci kutup seferlerinde tutmuş olduğu seyir defterleri Londra'nın meşhur Christie müzayede salonunda 1.325.000 Türk Lirasına satılmıştır. Defterler, İngiltere Kıraliyet Donanmasından Binbaşı Hudson'a aitti. Kaptan Cook tarafından Hudson'un ailesine verilmişti. Defterleri Francis Edwards Kütüphanesi satın almıştır.

• Gelecekteki kömür madenleri işçisiz çalışacaktır. Hazırlanmakta olan âletlerle kömür otomatik olarak kesilecek, aynı zamanda otomatik makineler, maden ocakları tavanlarını destekliyerek çökünüye mahal vermiyecektir. Bu suretle tavanların maden direkleri ile desteklenmesi de önlenmiş olacaktır.

• Ünlü yazar Ernest Hemingway'in 1920 ile 1930 yılları arasında yazdığı hikâyelerinden 19 u filme alınacaktır. «Oğullar ve Sevgilileri» isimli filmi yapan rejisör Jerry Wald, yeni çevrilecek olan bu filmin hazırlanışını da üzerine almış bulunuyor.

• İngilterede okuyan 11 yaşındaki bir kız talebenin 35 yaşında lokanta işleten bir Hintli ile evli olduğu haberini duyan İngilizlerin hemen hepsi bu habere şaşıp kaldılar. Küçük ev kadını akranlariyle okula devam ededursun, koca da eşinin 16 yaşında olduğunu iddia ediyor...

• Firarları önlemek, aynı zamanda hapishaneye yaklaşanları tarassut etmek için hapishanelere radar konulması hususunda çalışmalar yapılıyor.

75.000 sterlin harcanarak sahnesi tadil edilen Londra'nın Aldwych tiyatrosunda, Shakspeare Tiyatrosu, Londra'da ilk defa olarak Ondine'yi oynuyor. Eserin başkadın rolü, yukarıda Ondine'lerin kıralı rolünde Derek Godfrey ile görülen ve rolünde büyük başarı sağlıyan Leslie Carol'dadır...

Başkanın akrabaları İrlanda'da yaşıyan bu çiftçi ailesi, Amerika'nın yeni başkanı Kennedy'nin akrabalarıdır. Aile reisi Joseph Kennedy, İrlanda asıllı Başkan John F. Kennedy ile kardeş çocuklarının torunları oluyorlar.

Ağaç dikme seferberliği Bu yıl yurdun çeşitli bölgelerindeki ağaç dikme seferberliğine şehrimiz okulları da büyük ölçüde katılmışlardır. Yukarıda Fatih Kız Lisesi öğrencileri ağaç dikerlerken görülmektedirler.

Şimdiye kadar iki paftasını verdiğimiz renkli Türkiye haritasının 3. ve

İnsanlar da çiçeklerden farksızdır. Onlara her türlü ihtimamı gösterirsiniz. Fakat bakarsınız yine solarlar. Çiçekleri zorla açtıramazsınız. Herkes yaşayabildiği ölçüde kendi hayatını yaşıyacaktır.

HER şeyin daha iyisini, her şeyin daha güzelini istemek insanların tabiî hakkıdır; fakat istemek ile elde etmek arasında bir mesafe vardır ki bu mesafeyi aşabildiğimiz ölçüde daha iyiye ve daha güzele kavuşabiliriz. Eğer elimizdeki bütün imkânları kullandığımız halde bu mesafeyi aşamıyor, istediklerimize kavuşamıyorsak bedbaht mı olacağız?

Bence hayır. Olabildiği kadarına, yapabildiğimiz kadarına razı olacağız ve hiç değilse istediklerimizin bir kısmını elde etmiş olmayı da bir saadet sayarak onunla sevinmeyi, neşelenmeyi bileceğiz.

Şimdi aranızdan biri çıkıp bana: «Peki ama neden her şey istediğimiz gibi olmasın?» diyebilir. Ben de ona derim ki, hayatta bir türlü mesut olamıyan insanlar her şeyin istedikleri gibi olmasını ısrarla istiyen insanlardır. Çünkü bu gibiler dünyamızın bizim arzularımıza göre ayarlanmadığının farkında olmadıkları gibi etrafındaki insanların da her zaman kendi arzularına hizmet edecek bir yaradılışta dünyaya gelmediklerini bir türlü anlıyamamaktadırlar. Her insan kendi başına bir âlemdir. Yaradılış bakımından biribirimize ne kadar benzersek benziyelim; istediği kadar uzuvlarımız, yani ellerimiz, kollarımız, ayaklarımız, gövdemiz şekil bakımından aynı olsun, hepimiz, bilhassa iç âlemimizle, başka başka mahlûklarız. Hele zevklerimizin, hele düşüncelerimizin, hele hele saadet anlayışımızın biribirine uyduğu pek nadirdir.

İnsanların kimisi hassas ve düşünceli, kimisi kaba ve vurdumduymaz; bazısı en ufak şeylerden memnun olur, bazısı dünyayı verseniz keyiflenmez bir yara-

AİLE SOHBETLERİ

İnsanlardan Yapamıyacakları Şeyleri İstemeyiniz!

Yazan: ŞEVKET RADO

dılışla dünyaya gelmişlerdir. Bu arada başkalarının saadetinden rahatsız olanlar, kıskançlar, harisler, kin tutanlar, mağrurlar, merhametsizler, herkesi kendilerine hizmet etmekle mükellef sayanlar, tembeller, zevki yalnız çalışmaktan alanlar vardır. Şimdi bu kadar biribirinden başka olan insanlar nasıl bir araya gelip anlaşacaklar, sevişecekler, hayat yolunda el ele, kol kola, neşe içinde yürüyecekler? Elbette bu çok zor bir şeydir. Biz ancak hayatı kendi istediğimiz gibi değil de olduğu gibi kabul edersek; insanların her şeyden evvel insan, yani hatalarla dolu, kusurlarla malûl olduklarını kabul etmek olgunluğunu gösterebilirsek, dikenlerle dolu hayat yolunda hiçbir yara ve bere almadan mesafe katedebiliriz.

İnsanlar da tıpkı saatler gibidir; kimi ileri gider, kimi geri kalır. Bunları ayarlamıya çalışmak, bizim saatimiz 12 yi çaldığı zaman etrafımızdaki bütün saatlerin aynı saniyede 12 yi çalmalarını istemek beyhudedir. Hepsi aynı marka, aynı malzemeden, aynı fabrikada yapılmış saatler bile biribirlerine uyamazken, evimizin içinde bile olsalar başka başka vasıflarla dünyaya gelmiş insanların bize uymalarını, bizim gibi düşünüp bizimle beraber heyecanlanmalarını, bizimle beraber ağlayıp beraber gülmelerini nasıl istiyebiliriz?

Bunu istiyemeyiz ama Allahın gönlümüze koyduğu iyi niyet hazinesini işleterek, arzularımıza gem vurmasını bilerek, bize yapılmasını istemediğimiz şeylerden başkalarının da hoşlanmadıklarını hesaba katarak, bilhassa ruhumuza ağır gelecek fedakârlıklara seve seve katlanarak etrafımızdaki saatleri tam değilse bile bir, iki dakika, hattâ bazan birkaç saniye farkla ayarlamamız pekâlâ mümkün olur.

Ben eski zaman dervişleri gibi bir lokma ve bir hırkaya razı olan kanaatkârlığa taraftar değilim. Şarkta uzun zaman hâkim olan bu cins kanaatkârlık Şark milletlerinin her sahada geri kalmalarına, daha iyi yaşamak imkânlarının araştırılmamasına ve bilhassa tembelliğe yol açmıştır. Onun için sohbetimize başlarken her şeyin daha iyisini, her şeyin daha güzelini istemek insanların tabii hakkıdır, dedim. Ama zamanımızdaki rahatsızlık yaşadığımız dünyada pek çeşitlenmiş olan daha iyi ve daha güzellerin hepsini birden kısa zamanda elde etmek arzusundan doğuyor. Fransız muharriri Jean Cocteau, bugün dünyada genç nesillerin muvazenesini ve zaman zaman pek taşkın hareketler yapmalarının sebeplerini araştırırken: «Bunun başlıca sebebi zamanımızda gençlere hiçbir şeyin yasak edilmemiş olmasıdır» diyor.

Ben öyle zannediyorum ki yalnız gençlerin değil, yetişmiş insanların rahatsızlıkları da kendilerine hiçbir şeyin yasak edilmemiş, her şeyi yapmalarına ve her şeyi elde etmelerine müsaade edilmiş olmasından ileri geliyor.

Eski devirlerde fakir insanların çabucak toparlanarak muayyen bir refah seviyesinin üstüne çıkabilmeleri, halk çocuklarının en yüksek makamlara hiçbir engele raslamadan oturabilmeleri, sınıf sınırlarını rahatça kırmaları hemen hemen mümkün değildi. Bugün herkesin, her istediği şeyi elde etmesine geniş bir müsaade vardır; gidebilene bütün yollar açıktır. Onun için ihtiraslarımızı ancak kendi irademizle söndürebilir, hevaslerimizi kendi isteklerimizle sınırlıyabiliriz. Bilhassa mesut olmak istiyorsak temin edebildiğimiz hayat seviyesi içinde, başarabildiğimiz iş hacmi ortasında kalmalı, yapabileceğimizin daha fazlasını ısrarla istemekten vazgeçmesini bilmeliyiz. Çünkü bugün bizim yapabildiğimiz veya elde edebildiğimiz şeyler bizim her bakımdan hakkımız olan şeylerdir. Daha fazlasını istedik mi bu sefer hakkımız olmıyana el uzatmış, lâyık olmadığımız şeyleri istemiş oluruz; muvazenemiz de, veya biraz evvel aldığımız saat misalini tekrar edersek, ayarımız da bu şartlar altında bozulur.

Onun için bizi mesut edecek bir yaşama tarzını gerçekleştirmek istediğimiz zaman evvelâ kendimizi etrafımıza göre ayarlamalı; yakınımızdakileri tanımaya, beraber yaşadığımız insanları ölçüp tartmaya bakmalı, onların ruh yapıları ve kabiliyetleri hakkında doğru fikirler edinmeye çalışmalıyız. Ancak bunu yapabildiği zaman bir koca karısını daha iyi tanıyabilir; onun zevklerini, heveslerini, emellerini daha iyi anlıyacağı için yapabileceğinden daha fazlasını ondan istemez.

Aynı vaziyette kadın da kocasının ruh haliyle imkânlarını tartmaya, mesut olmak istiyorsa arzu ve emellerini ona göre ayarlamaya kendisini mecbur hissetmelidir. Bunu yapmazsa anlaşamıyacaklar, geçinemiyecekler, saadetle dolu olmasını istedikleri yuvalarına saadetin uğramasına meydan vermiyeceklerdir. Çünkü insanlardan yapabileceklerinden fazlasını istememek, tabiatı zorlamamak lâzımdır. Bir tohumu her mevsimde toprağa atamadığınız gibi zamanında toprağa attığınız bir tohumun iki saat sonra yeşermesini, dört saat sonra meyva vermesini istiyemezsiniz. Bunu yapmıya, yani tabiatı zorlamaya kalkarsanız tohumun istediği suyu, gübreyi fazlasiyle verir, lüzumlu harareti fazlasiyle temin etmiye kalkarsanız tohumu yeşerteceğiniz yerde ya kavurur, ya çürütürsünüz. İnsanlar da böyledir. Fazla zorlamak fayda yerine zarar verir.

Çocuklarınızdan kabiliyetlerinden fazla bir şey isterseniz, onları mutlaka yapamıyacakları şeyleri yapmıya zorlarsanız, netice alamazsınız. Onlar ne yapabiliyorlarsa o çerçeve içinde kalacaklar, kaderlerine razı olacaklardır. İş arkadaşlarınızdan, memurlarınızdan, âmirlerinizden yapamıyacakları şeyleri istediğiniz zaman hayal sukutuna uğrıyacaksınız ve bizzat kendiniz yapabileceğiniz şeylerin hududunu aşıp yapabileceğinizden daha fazlasını gerçekleştirmeye kalkarsanız hüsrana uğrayacaksınız.

Fakat bu arada yapabileceğiniz şeylerin hududuna geldiğinizi farkedip de elde ettiklerinizden memnun olmasını bilirseniz mesut yaşamanın sırrını da çözmüş olursunuz.

Hayatta hiçbir zaman bir lokma ve bir hırkaya razı olmıyalım! Çünkü insan bugün eğer çalışırsa, tuttuğu işi canla başla başarırsa bir lokma ve bir hırkadan çok fazlasını elde edebilir; hayatını bugünün şartlarına göre pekâlâ tanzim edebilir. Fakat her insanın yapabilmek kabiliyetinin bir hududu vardır. Yalnız maddi sahada değil, mânevi sahada da öyledir. Bazı insanlar bazı şeyleri yapamazlar. Siz istediğiniz kadar gayret sarfedin yine yapamazlar.

İnsanlar da çiçeklerden farksızdır. Onlara her türlü ihtimamı gösterirsiniz. Fakat bakarsınız yine solarlar. Çiçekleri zorla açtıramazsınız. Herkes yaşayabildiği ölçüde kendi hayatını yaşıyacaktır.

Hazreti Muhammedin Hayatı

Mekkede Heyecanlı Bir Gece

Genç adam Hz. Muhammed'in evinin karşısındaki dama tırmandı. Peygamberin evini gözetlemeye başladı.

YAZAN: RAYMOND LEROUGE — TERCÜME EDEN: HAMDİ VAROĞLU

6

AKABE'DE — Hazreti Muhammed bu kayalıkların gölgesinde, Evs ve Hazreçlerden gelenlerle gizlice buluşup, konuşurdu.

YESRİBLİLER sade insanlardı. Ama, peygamberin kendi yurtlarında bulunmasından elde edecekleri bütün faydayı, daha o anda idrak ediyorlardı:

Yaşadığı kadar, onları Allahın lûtuflarına mazhar kılacak, Yahudilerin küstahlığına sed çekecekti.

Öldükten sonra da, hacılar, mezarını ziyarete akın akın koşacaklar, kendileri için de, arkada bırakacakları evlâtları için de tükenmez bir servet kaynağı olacaklardı. –

Hazreti Muhammed, yaptıkları teklif karşısında düşüneceği cevabını verdi. Ama, ne olursa olsun, davetlerini, ancak kendisine biat ettikleri takdirde kabul edebileceğini söyledi.

Bunu söyledikten sonra da yanlarından uzaklaştı.

IX

ÇÖLE KAÇIŞ

Habeş ordusu gelmemişti; gelmiyeceği de günün birinde haber alındı. Necaşi, kudretli komşularından birine yenilmiş, tasarladığı Arabistan seferinden vazgeçmek zorunda kalmıştı.

Kureyşliler, bu korkunç düşmandan kurtulunca, Müslümanlarla Haşimilerin yokluğu yüzünden Mekke'de açılmış olan derin boşluğu hissettiler. Ticaret yavaşlamıştı. Savunucularının sayısı azalınca, kutsal şehir, servetlerine göz koyanlar için gitgide daha cazip hale geliyordu; göçebeler daha mütecaviz oluyordu; koca koca kervanlar, olduğu gibi soyuluyordu; gidip de geri gelmiyen kervanlar da vardı.

Bunun üzerine, Kureyşliler, rakiplerine barış teklif ettiler. Üç senelik yoksunluktan harab olan Müslümanlar, teklifi hemen kabul ettiler.

Lâkin, antlaşmanın bir maddesi, az kaldı, uzlaşmaya engel oluyordu. Kureyşliler, Muhammed'in, İslâmiyeti yaymaktan vazgeçmesinde ısrar ettiler. Müslümanlar, bu şartı Peygambere karşı hakaret sayıyorlardı; fakat o, teklifi kabul ederek herkesi hayrette bıraktı.

Bu çabuk ve tam razı oluş, Kureyşlileri pek şaşırttı. Muhammed'in samimîliğine inanmadılar. Onu, Mekke'ye girer girmez, sıkı bir göz hapsine aldılar. Tutumu, sözünde durmadığını gösteren hiçbir belirti taşımıyordu. Fakat şehirden sık sık çıktığını ve Yesrib'den gelen murahhaslarla gizli gizli konuştuğunu keşfettiler.

Hazreti Muhammed, Akabe boğazla-

Hz. Muhammed yeşil hırkasını Hz. Ali'nin üzerine örttü

[*] Aynı sahneyi Cevdet Paşa Kısası Enbiyada şöyle anlatıyor:

Resulü Ekrem, hemen Hazreti Ali'yi çağırdı, kendisinde bulunan bazı emanetleri ona teslim etti ve:

— Ya Ali, dedi. Ben Medineye gidiyorum. Bu emanetleri sahiplerine ver, sonra sen de durma, gel. Fakat şimdi benim döşeğime yat ki müşrikler beni yatıyor zannetsinler...

Hazreti Ali, Resulü Ekrem'in döşeğine yattı ve Resulü Ekrem onun üzerine kendi yeşil hırkasını örttü.

Resulü Ekrem bir avuç toprak aldı.

Yasin suresinden bir kısım okuyup toprağı kapısının önünde bekliyen müşriklerin üzerine serpti ve aralarından geçip gitti.

Müşrikler kör gibi bakıp durdular ve onun geçip gittiğini göremediler.

Bir zaman sonra onlardan biri geldi, orada ne beklediklerini sordu:

— Muhammed'i bekliyoruz... cevabını verdikleri zaman:

— Muhammed sizin başınıza toprak serpip aranızdan geçip gideli çok oldu, hele bir kere kılığınıza bakınız!... diye alay etti.

Biribirlerine bakınca üstlerini toprak içinde gördüler.

Fakat Hazreti Muhammed'in evine girip döşekte birisinin yattığını görünce:

— İşte Muhammed yatıyor!... dediler.

Fakat yataktan Hazreti Ali kalkınca şaşırdılar, neye uğradıklarını bilemediler:

— Muhammed nerede? diye sordular.

Hazreti Ali:

— Bilmem!... cevabını verdi.

Resulü Ekrem'in gözden kaybolması Kureyş ulularına pek ağır geldi, Mekkeyi alt üst edip kendisini bulamayınca canları büsbütün sıkıldı ve:

— Muhammed'i her kim bulup getirirse kendisine yüz deve veririz!... diye ilân ettiler.

Müşrikler içinde ne kadar hırsız, kaatil ve hayrı, şerri bilmeyen insan varsa sopalarla, kılıçlarla silâhlanıp Mekkenin civarını aramağa koyuldular.

Kısası Enbiya ve Tevarihi Hulefa - Cüzzü evvel ve sani, sahife 113 - 114.

rında, Evslerle ve Hazreçlerle buluştuğu günden beri, bu uzak vâha sakinleriyle teması muhafaza etmekten geri durmamış, hattâ en sadık ve becerikli taraftarlarından birini onlara göndermişti.

Bu murahhasın adı İbni Umeyr'di. Bu adam, gençliğini kadın maceraları içinde geçirmiş, sonra kırkına doğru, boşu boşuna geçen hayatından bezmiş, kendini canla başla Hazreti Muhammed'in müdafaasına adamıştı. Zengin, zarif, hoşsohbet, insanları tanır, eliaçık bir adam olan İslâmın bu ilk elçisi, Yesrib'in en ileri gelen şahsiyetlerini, dâvaya inandırmağa muvaffak oldu. Bir yıl süren müzakerelerden sonra, Yahudilerle putataparlardan mürekkep bir heyetin, Peygamberi, misafir olarak memleketlerine davet etmek üzere Mekke'ye gelmesini sağlamış bulunuyordu.

Kureyşlileri kuşkulandırmamak üzere, müzakere gece vakti, çölün gizli bir köşesinde yapıldı.

Anlaşma metnini İbni Umeyr hazırlamıştı, Yahudi, putatapar ve Hıristiyan bütün Yesribliler, Muhammed'i misafir etmeği, bütün anlaşmazlıklarında onu hakem tanımayı ve vâhada, asayişin muhafazası için tesisini faydalı gördüğü kanunlara boyun eğmeyi taahhüt ediyorlardı. Vâha bir yabancı taarruzuna uğradığı takdirde, müşterek menfaati savunmak için, Peygamberin daveti üzerine hepsi ayaklanacaktı.

Bu taahhütler dışında, Yahudi kabîleleri, tam bağımsızlıklarını kullanmakta devam edeceklerdi. Putataparlarla Hıristiyanlara gelince, onların İslâmiyeti kabulü, pek tabiî olarak, Peygamberin emrine girmelerini gerektirecekti.

Öte yandan, Hazreti Muhammed de ev sahiplerine sarsılmaz bir sadakat vadediyordu. Onların şehri kendi şehri olacak, kemikleri, ora palmiyelerinin gölgeleri altına gömülecekti.

Alınan tedbirlere rağmen Peygamberle Yesribliler arasında yapılan esrarlı müzakereyi Kureyşlilerin haber alması önlenemedi. Anlaşmanın metnini öğrenemediler, ama mânasını ve önemini tahminde güçlük çekmediler.

Hazreti Muhammed, Mekke'den kaçmak istesin istemesin, dışarıda kendisine dostlar ve müttefikler bulmuştu. Gidip onların içinde de yaşasa, hemşerileri arasında da kalsa, ona düşmanlıklarını gösterenler için tehlike aynı idi. Kureyşliler bu sefer gözlerini dört açtılar.

Mekke'de oturan Müslümanların sayıca günden güne azaldığı görüldü. Şehir kapılarındaki bekçiler, bu kapılardan çıkanların bir çoğunun geri gelmediğini haber veriyorlardı. Mekke'den çıkmayı yasak ettiler, ama nafile. Gece vakti, tabyalarda gölgeler peyda oluyor, ertesi gün, her mahallede, yeni yeni kayıplar haber veriliyor, bu hale hiçbir çare bulunamıyordu.

Artık şüphe kalmamıştı. Bütün Müslümanlar Yesrib'e göç ediyordu. Orada, Peygamberin emri altında, Mekke'ye düşman bir millet kurulacaktı. Gidenleri geri getirmek kaabil değildi; kalanların kaçmasını önlemeğe de imkân yoktu. Peygamber şehir sûrları içinde kalsa, başın gövde ile birleşmesine mâni olmak yine de mümkündü. Onun için, Kureyşliler, Müslümanların hicret ede ede, Muhammed'i, koruyucudan hemen hemen mahrum dereceye getirmelerini beklediler. Sonra, bir akşam, onu kendi ellerine bırakan bu ihtiyatsızca hareketi istismar etmenin zamanı geldiğine hükmederek, sessizce Peygamberin evini kuşattılar.

Mevsim temmuz başıydı. Uyuyan şehir halkı, sakin bir geceye gömülmüştü. Genç bir Kureyşli, karşıki evin damına tırmandı, pencereden, Muhammed'in evinin tahtaboşunu gözetledi. Orada biri yatıyordu. Ay ışığı bu uyuyan adamın gölgesini beyaz duvara aksettiriyordu. Adamın sırtında bir aba, başında yeşil sarık vardı.

Gözcü derhal arkadaşlarının yanına indi, Peygamberin orada olduğunu, uyandığı zaman ne ile karşılaşacağını aklına bile getirmeden derin bir uykuya dalmış bulunduğunu haber verdi.

Şafak sökerken, mütecavizler, Hazreti Muhammed'in evine girdiler. Hırsız adımlarıyle tahtaboşa kadar çıktılar; bir itişte kapıyı kırdılar. Fakat kapının iç tarafında, Peygamberle değil, onun amcası oğlu Ali'nin dev vücudu ile burun buruna geldiler. Ali bir nara atarak kılıcını savurmağa başladı. Üzerlerine saldırdı, kaçıştılar [*].

Uyuyan o idi. Hazreti Muhammed, onun tertibiyle evden rahatça ayrılmış, kılına hata gelmeden, şehrin sûrlarından dışarı çıkmıştı. O sırada uzaklardaydı.

Peşinden süvariler koşturdular. Fakat Peygamberin, çoktan beri çölde adamları vardı. Peşine düşenler, henüz Yesrib'in ilk palmiye ağaçlarını uzaktan seçmemişlerdi ki, Hazreti Muhammed, yanında Ebu Bekir olduğu halde, oraya yerleşmiş bulunuyordu.

Tekmil vâha halkı, Mekkeden kaçanlarla sayıları daha artmış olarak karşıcı çıkmış, onu bir muzaffer başbuğ gibi istikbal etmişti.

Yesrib, artık Peygamberin şehri, Medine-tün-nebi oluyordu. Sonradan, bu ad Medine oldu.

■

Müminler, Peygamberin, hicret denilen bu kaçışını İslâm tarihinin başı olarak kabul etmişlerdir. (2 temmuz 622, cuma).

Gerçekten de İslâmiyet, o güne kadar, bir nevi rüşeym hayatı geçirmiş, içinde teşekkül ettiği dar çevrede mahpus kalmıştı. Peygamberin kaçışıyle doğmuş oldu. Bu tarih onun doğuşu idi.

Artık açık havada gelişecek, büyüyecek, kuvvetlenecekti.

(Devamı gelecek sayıda)

HZ. MUHAMMED BU MAĞARADA SAKLANMIŞTI

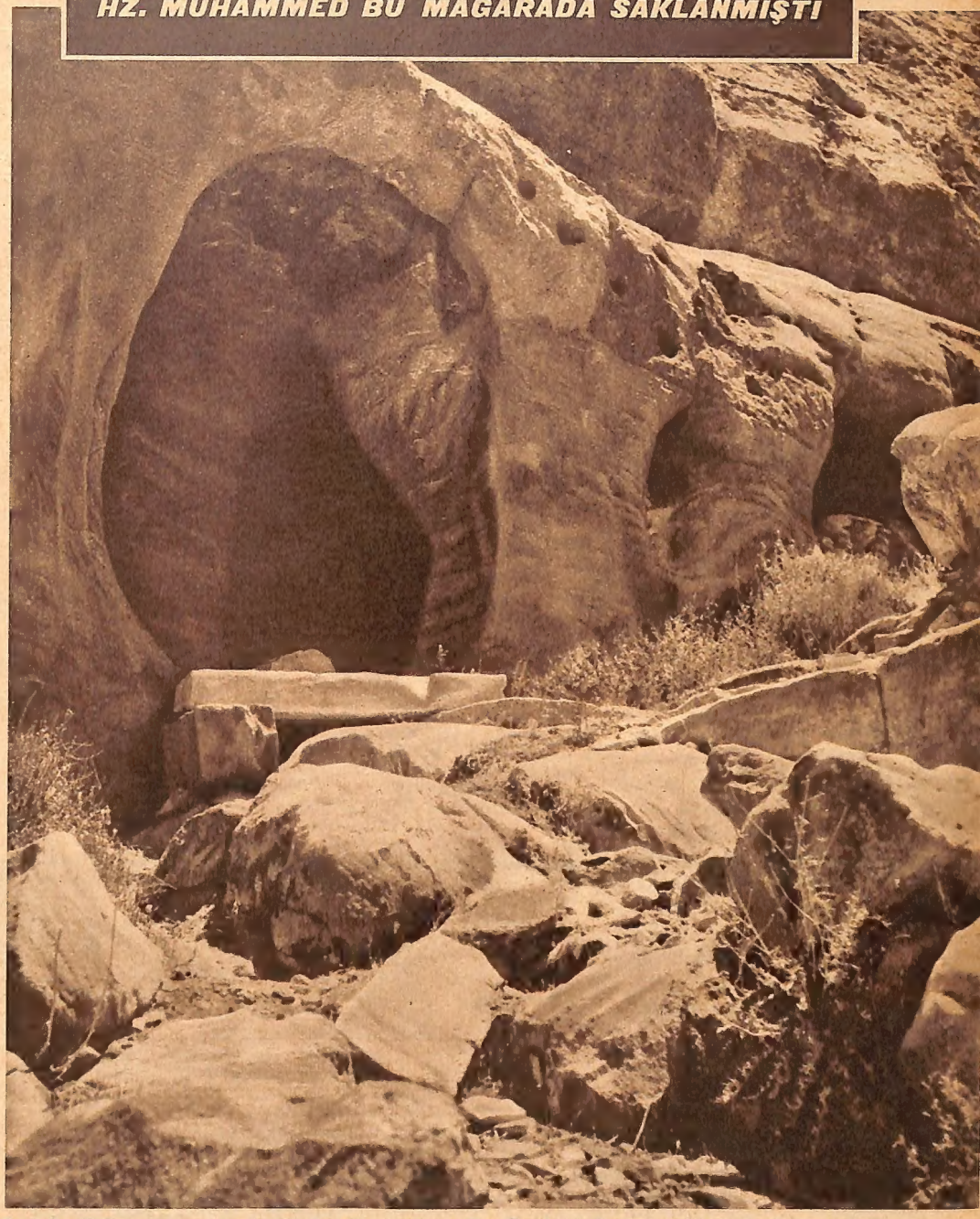

O gün Resulü Ekrem, akşama kadar Hz. Ebu Bekir'in evinde kaldı. Gece Ebu Bekirle beraber çıktılar ve Cebeli Nura gittiler. Cebeli Nurda bir ıssız mağara vardı. Oraya girdiler. Derhal Allahın emriyle bir örümcek gelip mağaranın ağzına ağlarını gerdi. Bir çift yabani güvercin de gelip buraya yumurtladı. Kureyş'in arayıcıları Cebeli Nurun her tarafını aradılar. Bir kısmı bu mağaranın ağzına gelmişti: «Şu mağarayı da arayalım!...» dediler. İçlerinden Ümeyye: «Allah akıl versin!... Muhammed doğmadan bu örümcekler ağlarını örmüşler...» diyince döndüler. Halbuki mağaranın ağzına geldikleri zaman Resulü Ekrem ile Hz. Ebu Bekir onları görüyorlardı. (Kısası Enbiya ve Tevarihi Hulefa, Cevdet Paşa, Hicret Babı).

FARAH ÇOCUĞUNU HAYAT EKİBİNE TAKDİM ETTİ

FOTOĞRAFLAR: SUAVİ SONAR

Anne olduktan, böylece İran milletine bir veliaht kazandırdıktan sonra, Melike Farah'ın günlük hayatına bazı mesuliyetler daha eklenmiştir. Evlât şefkatine sahip ve analık vazifesini tam manâsiyle ifa eden bir kadın sahsiyeti içindeki Farah'ı, Tahran muhabirimiz Sara Korle'nin kaleminden bu sütunlarda okuyacaksınız.

YERDE ayaklarımızın altında bir renk âlemi, sanki bütün odaya çiçekler serpilmiş. İranın meşhur halılarından en güzel nümuneler... Odaya girer girmez sağ taraftan bir billör şıkırtısını andıran bir ses kulağımıza çarpıyor. Burası kış bahçesi. Rengârenk çiçeklerle bezenmiş bir havuzun ortasında bir fıskiye. Palmiyeler, muhtelif çiçekler, nâdide bitkiler. Bütün bu güzel dekorun ortasında en parlak renkleri soldıran, maddê güzelliğini gölgede bırakan, nazik, ince, sevimli, canlı bir güzellik ve zarafet timsali... Melike Farah Pehlevi...

■

Bir yıldan beri «Hayat» okuyucularına binbir gece masallarını andıran hâdiseleri anlatmaya çalıştım. Nişan merasimi, saharet düğünü, velîahdin doğumunu ve İran halkının duymuş olduğu sonsuz sevinç ve heyecanı burada takîbettim ve gördüm.

İran milletine en büyük hediyeyi ve sevinme vesilesini vermiş olan Melike Farah Pehlevi, doğumdan sonra artık gündelik kraliçelik vazife ve mesuliyetlerinin başına dönmüştür. Yalnız İran milletinin değil, bütün dünyanın merakla ve yakından takîbetmek istediği bu genç ve güzel kraliçenin nelerle meşgul olduğunu, gündelik hayatını nasıl geçirdiğini öğrenmek için «Hayat» namına kendisiyle bir görüşme talebinde bulundum.

İlk adım Saray Nazırı Hüseyin Alâ'yı görmek oldu. Nazik bir diplomat, olgun bir devlet adamı olan Hüseyin Alâ, dilimi kraliçenin Saray Nazırı Fazlullah Nebil'e bildireceğini vadetti. Bütün korkum bu arada başka bir gazete veya mecmuanın bir müracaat yapması ve benden evvel görüşme imkânını elde etmesiydi.

Nihayet bir sabah kraliçenin sarayından edilen bir telefonla görüşme günü ve saati tâyin edildi.

O gün, foto muhabiri Suavi Sonar'la saraya gittik. Görüşmemiz Şah ve Melikenin hususî sarayında olacaktı. Burası Şahın yalnız çalışma bürolarının ve kabul salonlarının bulunduğu meşhur Mermer Sarayın tam karşısına düşmektedir. Büyük bir bahçe içerisinde modern mimariye uyularak yapılmış olan bu saray Şah ve Kraliçenin hususî ikametgâhıdır.

Kapıdan bir subayın refakatinde bahçeyi geçerek saraya geldik. Merdiven başında bir siyah Rolls Royce araba duruyordu. Şehinşah, biraz sonra bir tütün fabrikasını ziyarete gidecekti.

İçeriye girdikten sonra, Fransız stilinde döşenmiş ve bir duvarı gobleni hâli ile kaplı bir salona alındık, bir müddet sonra Kraliçenin Saray Nazırı F. Nebil içeriye girdi. İran misafirperverliğinin en güzel ve şaşmaz ananelerinden biri olan nefis çayı içiyor, saray nazırı ile konuşuyorduk. Vakit gelmişti. Saray nazırının refakatinde hali ile döşeli merdivenleri çıkarak yukarıdaki bir salona, Kraliçenin huzuruna kabul edildik.

Melike Farah Pehlevi, usta bir terzi elinden çıkdığı belli olan sade düğüşes, mavi renkte bir yün elbise giymişti. Üzüden yapılmış olan yakasında bir pırlanta iğne pırıl pırıl parlıyordu.

Odanın ortasında ayakta duran Melike, bir koltuğa oturdu ve bana yanındaki koltukta yer gösterdi.

İran Şehinşahının ve Melikesinin vazife ve mesuliyetleri pek çoktur. Günün her saat ve dakikası muayyen bir programa göre ayarlanmış ve doldurulmuştur. Melike Farah'ın bu devlet işlerinden başka bir de analık mesuliyet ve meşgalesi vardır. Kıraliçe, herhengi bir anne gibi çocuğuna kendisi süt vermektedir. Sergi açmalı, hayır cemiyetlerinin işleri ile uğraşmak, hastaneleri ziyaret, mühim şahsiyetleri, yabancı elçileri ve eşlerini kabul etmek, herhangi bir vesilenin yazmış olduğu mektuba şahsan cevap vermek gibi bin bir işin arasında vakit bulduğu zamanlar Melike sporla meşgul olur. Her sabah erken saatlerde tenis oynar. Mektep günlerinden beri ihmal etmediği bir spor da voleyboldur. Buna Şah da iştirak eder. Ahbapları ile iki takım kurmuşlardır, tatil günü olan cuma günleri hararetli ve idâdiî maçlar yaparlar. Akşamları bir resmikabul olmadığı takdirde kâh sarayın

Tahran muhabirimiz Sara Korle, mecmuamız adına yaptığı son ziyarette, Kıraliçe Farah ile birlikte. Ortada görülen yaşlıca zat Saray Nazırı Fazlullah Nebil'dir.

Onlar da her ana - oğul gibi beraber olmak isterler.

Farah hem iyi bir Melike, hem müşfik bir anadır.

Kıraliçe, çocuğuna ait en ufak teferruatla bizzat ilgilenir. Bebeği ile uğraşmak, onun en büyük zevkidir...

hususi sinema salonunda film seyrederler, kâh briç oynarlar. Her şeyi şaşılacak bir kolaylık ve süratle öğrenen Melike Farah briçe yeni başlamış olmasına rağmen usta bir briççi olmuştur. Bazan da yazlık sarayın bahçesinde Şahla minyatür golf oynar ve «Herkül» adını taşıyan bir karış boyundaki minnacık bir köpek olan Fransız «Kanişiyle» sarayın parkında yürüyüşler yapar.

Melike Farah, memleketimize karşı çok iyi hisler beslemektedir. Nişan ve düğünden ve bilhassa doğum hâdisesinden sonra Türk vatandaşları tarafından kendisine gönderilen tebrik ve iyi dilek mektupları ve hediyeler Kıraliçeyi fazlasiyle mütehassis etmiştir. Bilhassa bir genç kızımızın Kıraliçenin gelinlik elbisesini kopya edip kendi düğününde giymiş olması ve böyle bir resim çıkartıp göndermesi Melikenin çok hoşuna gitmiştir.

Melike Farah, şahane bir Kıraliçe, iyi bir zevce, müşfik bir annedir. Kendisine veliahdı ziyaret etme imkânının mümkün olup olmadığını sordum. Bu ricama da her zamanki nezaketiyle «Evet» dedi. Meşhur tavus tahtının vârisi, bütün İranlıların göz bebeği Veliaht Rıza Pehlevi'yi birkaç gün sonra aynı bahçenin içerisindeki hususi sarayında ziyaret edecektim.

VELİAHDI ZİYARET

İki bin beş yüz senelik İran saltanatının vârisi veliaht Rıza Pehlevi tarafından bir yabancının huzura kabul edilmesi şerefi zannedersem ilk defa bana nasib oldu. Küçük prensin bu mülâkatı ilerde hatırlayıp hatırlamıyacağından emin değilim, fakat benim bu hâdiseyi asla unutmıyacağım aşikârdır.

Tâyin edilen saatte saraya gittim. Kapıda nöbetçi karşıladı, ismimi verdim. İçeriye telefon ettiler ve bir general, dört yüksek rütbeli subayın refakatinde bahçeyi geçerek veliahda tahsis edilmiş olan küçük saraya gittik. Dört - beş basamak çıktıktan sonra ufak bir hole, oradan da büyük bir salona girdik. Melike Farah'ın nazik Saray Nazırı Fazlullah Nebil bizi karşılıyarak yer gösterdi ve:

— Veliaht hazretleri şimdi uyandı. Melike de biraz sonra gelecek... dedi.

Karşımdaki duvarda tavana kadar yükselen raflara bir sürü oyuncak sıralanmıştı. Solda bir kapı, kapının önünde muazzam bir çiçek buketi, sağ tarafında bir Sevr şamdan duruyordu. Bu kapı veliahdın, yatak odasına açılıyordu. Bir aralık kapı açıldı ve veliahdın Fransız dadısı Matmazel Jeanne Guyonne yanımıza gelerek bebeği hazırlamakta olduğunu söyledi.

Yine sol tarafta, köşede, bir çocuk arabası ve arabanın yanında boynunda bir çan asılı olan muazzam bir oyuncak zürafa duruyordu. İleride, karşı tarafta veliahdın yemek odası bulunuyordu. Yürüme çağına geldiği zaman yemeklerini burada yiyecekti.

Hazırlıklar yapılırken, mihmandarlarım subaylar ve saray nazırı ile konuşuyor, ananevi çayı içiyorduk. Çok geçmeden kapı açıldı ve Melike Farah sırtında duman rengi bir vizon kürk manto olduğu halde içeriye girdi.

İran tahtının mesut çifti, Şehinşah Muhammed Rıza Pehlevi ve eşi Melike Farah birçok davet ve toplantılara birlikte giderler. Gittikleri yerlerde saygiyle karşılanırlar.

FARAH ÇOCUĞUNU HAYAT EKİBİNE TAKDİM ETTİ

Melike, ilk defa sabah altıda olmak üzere günün muayyen saatlerinde buraya gelmektedir. Bu hem küçük Prense süt vermek, hem de çocuğunu görmek için-

Küçük İran veliahdı Prens Rıza, Fransız dadısı Jeanne Guyonne'un kucağında.

Şirin veliahdın cici arabası ve boynunda çıngırağı asılı kocaman oyuncak zürafası.

dir. Bazan da veliaht süt zamanı büyük saraya götürülmektedir.

Kıraliçe salona girer girmez her zamanki nazik haliyle bizi selâmladıktan sonra doğruca veliahdın odasına gitti. Biraz sonra da bebeğin yatak odasının kapısı açıldı ve içeriye davet edildik.

Duvarları açık renk tahta kaplı, muhtelif minik maus resimleriyle süslenmiş bir oda. Pencereye tül ve renkli kreton perdeler asılmış, ortada birkaç tane renkli küçük modern koltuk ve bir masa, bir, iki çekme ve tavandan asılmış modern bir hasır sepet koltuk. Köşede veliahdın beşiği. Beşik, altın işleme ile serpili beyaz organza ile süslü. Cibinliğin bir yanına bebeği meşgul etmesi için rengârenk küçük oyuncaklar asılmış. Beşiğin içinde ışıl ışıl parlak gözleriyle veliaht, kendisine doğru iğilmiş olan annesinin hareketlerini takibediyor.

Düşünüyorum, analık hissi ne kuvvetli bir his. Muhtelif vesilelerde ermin mantoları, başında tacı, büyük tuvaletleri ile haşmetli bir kıraliçe olarak görmeğe alıştığım Melike Farah, çocuğunun yanında gözleri sevgi ve muhabbet dolu, müşfik bir anne oluvermişti. Tek arzusu çocuğunun tebessüm etmesi ve gülmesi:

— Rızacığım, haydi şekerim, haydi canım, gül yavrum... diyordu.

Melike Farah'ın İranlı olsun, yabancı olsun, herkes tarafından niçin bu kadar sevildiğini, hürmet gördüğünü şimdi daha iyi anlıyorum. Çünkü, Melike Farah her şeyden evvel iyi bir insan.

Şimdi iki aylık olan küçük Prens, hem annesine, hem de babasına benziyor. Hafif kalkık burunlu, simsiyah gözlü, ince uzun parmaklı, neşeli yüzünün hatları muntazam, sıhhatli bir bebek. Fransız mürebbiyesi Veliahdın çok uslu ve iyi huylu olduğunu söylüyor.

Prensin süt zamanı geldiği için Melikeden müsaade istiyorum ve küçük Prense bir kere daha bakıp:

— Maşallah! dedikten sonra Prensin sarayından ayrılıyorum.

VASFİ RIZA ZOBU HAYATINDAN HİKÂYELER ANLATIYOR : 6

PEMBE KONAK MACERASI

Beyazıt İle Şehzadebaşı Arasında Açılan Tiyatro Muharebesi

GÖRÜNÜŞE göre, sanatkârlar arasında geçim sıkıntısı çekmiyen yalnız, Nurettin Şefkati ile, Şadi (Fikret) idi... Nurettin Bey, mâruf Sadaret Müsteşarı Şefkati Efendinin oğluydu... Göztepedeki babadan kalma köşklerinde, (bir ara Harbiye Nazırı da olan) enîstesi Ferit Paşa ile beraber otururlardı.

Aktörlerin geri kalanı malûm, anlattık.

İşte böyle bir hengâmede yani 1920 ağustosunun ikisinde, Beyazıtta «Yeni Sahne» ismiyle bir «tiyatro teşkilâtı» meydana geldi...

İsmail Faik Bey isminde bir zat, Beyazıtta küçük bir dükkânda başladığı «ikraz ve istikraz» muameleleriyle zengin olmuş. «Pembe Konak» namını verdiği büyük bir binada teşkilâtını yerleştirmiş; adına da «Hizmeti umumiye acentası veya müessesesi» demiş... «Emniyet Sandığı» nın işlerine örnek alışveriş derken; müessesenin reklâmına medar olur diye bir de yevmi gazete çıkarmış!... Aynı maksatla da bir tiyatro kurmayı düşünmüş... Kemal Emin, Eczacı Hamdi Nüzhet, Daloğlu Fuat Beyler gibi eski tiyatrocu, tiyatrosever ve muharrir gibi zevattan bir de edebî ve idare heyeti teşkil etmiş... Onda para, bizimkilerde de parasızlık varken, Darülbedayi'in kalbur üstü sanatkârlarını, Şehzadebaşından, Beyazıda aktarma etmeyi aklına yerleştirmiş... Talihi de varmış bu İsmail Faik Beyin!... Tam o esnalarda, Darülbedayi idare heyeti ile temsil heyeti arasında bir ihtilâftır kopmuş ve elebaşı sayılan Raşit Rıza Beyin, müesseseden ihracına karar vermişler.

Raşit Rızayı ihraç etmekle öteki sanatkârlara göz dağı verelim derken, «Hizmeti Umumiye Müessesesi», kasasını bu âsi sanatkârların gözü önünde, emre âmade kılmış...

Hep «mış, mış» diyorum. Çünkü ben de bunları, işler olup bittikten sonra haber aldım. Daha iğrapta yerim yokken bana da soracak veya söyliyecek değiller a... Hulâsa kadınlı erkekli kodamanların ekserisi «Yeni Sahne» nin «Pembe Konak» ına duyulmamış, yüksek maaşlarla postu serdiler. Eskilerden Nurettin Şefkati ile Şadi, hanımlardan Kınar ve üç delikanlı namzedi olan Adil, Hazım, bir de ben Darülbedayi'de kaldık. Büyüklerin ne maksatla gitmediklerini bilmiyo-

VASFİ RIZANI

Yelpaze piyesinin temsilindeki resmi

Darülbedayi'e girdiği sırada

rum. Ama biz üçümüzü davet şöyle dursun, mevcut olduğumuzun farkına varıp da «Allahaısmarladık» diyen bile olmadı!

Döndük mü biz şimdi deve kuşuna!... Ne uçmağa kanad var, ne yük taşımağa mecal!... Günün muayyen saatlerinde toplanıyor, birtakım lâklâkıyattan sonra dağılıyorduk. Buna mukabil «Yeni Sahne» provalara başlamış, temsillere girişmek üzere idi. Böyle âciz ve âtıl bir halde kalmamızın, pek ayıp olacağını düşünmüş olacaklar ki, hariçten sanatkâr tedarikine koyuldular. Şöyle bir derlenip toparlandık... Bir iki sönük temsil derken, Reşat Nuri (Güntekin) nin adapte ettiği «Karanlık Kuyu» piyesi geldi. Halkın hoşuna gidecek mevzuu ile, temsil pek beğenildi...

Senenin sonuna yaklaşıyorduk... Muvakkat bir zaman için Almanyadan dönen Ertuğrul Muhsin de gelip Darülbedayi'e girince vaziyetimiz daha bir parladı. Mahmut Yesarinin adapte ettiği «Harap Yurt» isimli bir dramda Muhsin, rol aldı... Hiç görmediğimiz siyahlı beyazlı dekorlar içinde, alışık olmadığımız yeni tarz mizansenle ilk temsilini de verince «Yeni Sahne» nin sırtı yere geldi... Ha sallandı, ha sallandı. Birden gelen servetin hesapsız, ölçüsüz sarfiyatiyle nihayet iflâs edince, yıkılışın çatırtısı, Şehzadebaşında aksetti! Bu suretle Beyazıt-Şehzadebaşı tiyatro muharebesi sona erdi. Darülbedayiin eski sanatkârları — Raşit Rıza müstesna — tam kadro ile Beyazıttan Şehzadebaşına döndüler. İdare heyetinin, Raşit Rızaya olan kızgınlığı hâlâ geçmemişti. Bundan dolayı, dönenler, onsuz geldiler... Ama Raşit Rıza-Heyeti edebiye ihtilâfını da umursamamazlık etmemişlerdi. «Sensin, bensin» derken, ramazan da geldi çattı... Ramazan, bu mübarek ay, dindarların olduğu kadar — hattâ bir bakıma — onlardan fazla, tiyatrocuların mübarek bir ayı idi... Senenin on bir ayı âdeta, ramazan için hazırlıkla geçerdi... O devirde «tiyatro sezonu» demek, hemen hemen yalnız «ramazan geceleri» temsillerinin devamı müddetine inhisar ederdi... «Her gece» temsil verebilmek, ancak bu otuz mübarek gün içinde kabil olabilirdi... Senenin tek ayı olan bu «tiyatro sezonu» nu, sonu gelmez ihtilâflar yüzünden heba etmek affedilmez bir günah olurdu. İki taraf arasında bir aylık «mütareke» aktedildi, Ferah Tiyatrosunun kapıları «ramazaniyelik» tiyatro seyircilerine açıldı.

Ramazan ve arkasından gelen üç günlük bayramın bitmesiyle beraber, idare ve temsil heyeti arasındaki «mütareke» de sona erdi...

BU HANIMI TANIDINIZ MI? — Rastık çekilmiş kaşları, kömür karası gözleri, palûze gerdanı ile Vasfi Rıza'yı kendisine hayran eden bu güzel; 1932 yılında jübilesi yapılan büyük komedyen merhum Naşit'ti. Fotoğraf jübile gecesinin bir hâtırasıdır.

BAŞIMA GELENLER!...

Yine bir lâftan bir lâfa atlıyacağız... Epeydir, kendimden bahsetmedim size. Bakın anlatayım başıma gelenleri:

Birinci Umumi Harb bitip, mütareke olunca, bizim Alman mektebi de kapanmıştı. Kaldım mı ben ortalıkta!... Halbuki işimi ne güzel ayarlamıştım. Bu mektebin öğleden evvel oluşu; öğleden sonrasını bana kazandırmış; aksatmadan Darülbedayi'e devamı temin etmiştim... Şimdi ne olacak?... Bir mektebe gitmem şart... Bunun aksini yaparak babamla anlaşmamın imkânı yok... Tahsilin sonuna kadar gitmeyen bir adama, adam nazariyle bakmıyan bir insandı kendisi...

Ablamı, biraz benim tarafıma çeler gibi olmuştum... İlk defa ona sırrımı açmış, Darülbedayi'e devamımı hoş karşılamasına muvaffak olmuştum. Ama, o da babama tesir edecek kuvvette değildi... Şimdi emekli bir profesör ve general olan büyük ağabeyim, doktorasını vermek üzere iki senedir Almanyada idi... Düşündüm: «Açık fikirli, münevver bir adam, Avrupanın göbeğinde, sanatın ve sanatkârın elbette ki kıymetini görmüş ve takdir etmiştir. Ona yazayım» dedim... «Ne dersiniz; tahsilime hususi surette devam etsem de; pek hevesim var, acaba Darülbedayi'e yazılsam mı?» diye bir soracak oldum... Aman efendim, bir cevap!... «Hususi tahsil de ne demekmiş! Bu usul, mirasyedi paşazadeler için icat edilmiş bir hokkabazlıkmış... Tiyatro, benim bildiğim Direklerarası palyaçoluğu değilmiş. O sanat ancak âli tahsili bitirdikten sonra kabil olurmuş... Cehalet içinde bu işe girmek, sefaletle neticelenirmiş!...» Öyle bir papara ki, cevap vermeğe, aksini ispat etme cesaretine kalkışmak, suçumu büsbütün ortaya vurmaktan başka işe yaramıyacak...

Tedrisatı öğleden evvel olan bir mektep taharrisinden başka çare yok bana... Çok geçmeden buldum. «Sanayi-i nefise mekteb-i âlisi» ... Yani, şimdiki Güzel Sanatlar Akademisi...

Resme, hüsn-ü hatta benim kadar istidadı olmıyan adam az bulunur!... Hani aktörlükte de bir marifet gösteremedim ama, hiç olmazsa hevesim vardı. Bunda, o da yok!... Yüz sene okusam, yine dönerim bu mektepte!... «Adam sen de, adım mektebe gidiyor olur a!...»

Eve: «Resme merakım var» desem, dünyada inanmazlardı. Ama çare yoktu, başladım, «Mimarlığa merak» ımı ortalığa yaymıya...

Şehzade camii karşısında şimdi bir sinema binası var... Onun ön sırasında bir fırın, onun üstünde de bir bina vardı. Sanayii Nefise Mektebi bu bina içindeydi. Darülbedayi de Şehzadebaşına taşınınca, bir cadde üstünde bulunan tiyatro ile mektebi idare etmek benim için pek kolay oldu...

■

Yine gelelim kaldığımız yere...

Muhsin Ertuğrul tiyatrodan ümidini kesmiş, Bahçekapıda, Anadolu hanında, bir büro açmış; film işleriyle meşgul olmıya başlamıştı... Temsil heyetinden çekilen sanatkârlar; Muhsinin bürosunda toplanmakta imişler. İşin başlangıcından benim hiç haberim olmamıştı... Kaçıncı içtima ise, bir gün beni de davet ettiler...

Ben, Darülbedayi'e gireli dört yıl bitmiş; beşinci senesini sürmekte idi. İlk zamanlar maaşı ve sahneye çıktığı zaman yevmiyesi dahi olmıyan, ismi cismi meçhul, silik bir delikanlıydım... Darülbedayi için, varlığımla yokluğum müsaviydi. Hal böyle iken, bu kocaman sanatkârların, beni de içtimaa davet etmeleri; âdeta gururumu okşadı. Kimin aklına gelmiş de çağırılmıştım? Ya bana da: «Darülbedayi'den çık; bize iltihak et!» derlerse ben ne cevap verirdim? Gözümü bu müessesede açtığımdan mıdır ne; hiçbir teveccüh ve himayesine kavuşamamış olmama rağmen, gönlüm buradan ayrılmağa razı olamıyacaktı...

Dedikleri gün ve saatte Anadolu hanının merdivenlerine tırmandım. Numarasını ezberlediğim büro kapısını aradım... Loş bir yer. Burası büyükçe bir oda, fakat ortasından buzlu camekânla bölünmüş... Bölümün, benim girdiğim tarafında kimseler yoktu. İçeriden sesler geliyor. Konuşuyorlar... Sesini tanıyamadığım biri: «Neydi onun ismi?» diye sordu... Onnik Binemeciyan cevap verdi: «Vasfi»!...

A!... Benden bahsediyorlar. «Girsem mi, girmesem mi?... Bahsimin üstüne gelmişim!... Görünsem mi ayıp olur, yoksa görünmesem mi?...» Ben böyle tereddüt içinde iken Savni Beyin konuşmasını farkettim: «Vakaa uşak rolü ama, ehemmiyetli... Galip de onu güzel oynardı!» Onnik cevap verdi: «Ne yapalım beyefendi, Galip Parise gitti. Oynatacak başka kimsemiz yok... Çaresiz!».

Değil camekânlı bölmeden içeri girmek; burada durmak dahi caiz değildi... Ters geri gitmek, müzakereleri bitinceye kadar koridarda dolaşmak lâzımdı!...

Hem dolaşıyor, hem de düşünüyordum: «Bu rol vakaa ufak falan ama, benim için mühim denecek büyüklükte... Aralarında anlaşırlarsa, ilk defa böyle büyük bir rol teklifi karşısında kalacağım!... Dayanamaz da «Peki» dersem; bu sefer de pek bağlandığım Darülbedayiden olacağım...» Kaçmaktan başka çare yoktu. «Kapanda takılı olan pastırma, fare için tuzaktır. Gel sen bu tuzağa düşme!» dedim. Merdivenleri ikişer ikişer atladım; o hızla kendimi tramvay yolunda buldum...

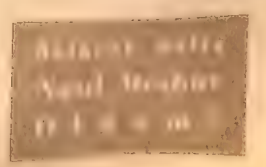

ALBÜMÜNDEN

Bıyıkların kendisini belli ettiği çağ!

Hüllaci'nin temsilinde Vasfi Rıza

GÖLGESİNİ SATAN ADAM

YAZAN: ADELBERT VON CHAMISSO — ÇEVİREN: SADUN ALTUNA 13

ARADAN ne kadar geçtiğini bilmiyorum. Gözlerimi açtığım zaman yumuşak bir yataktaydım. Büyük ve güzel bir koğuştu burası. Sıra sıra yataklardan bir hastanede bulunduğumu anladım. Güler yüzlü hastabakıcılar yatak yatak dolaşarak, hatır - gönül soruyorlardı. Bir ara yatağımın önünde durarak, benden söz etmeğe başladılar. Bu konuşmalardan, adımın «Numara on iki» olduğunu anladım. Ayak tarafıma raslıyan duvarda ise kara mermer üzerine altın harflerle yazılmış bir isim gözüme ilişti. Önce hayal gördüğümü sandım, ama yanılmama imkân yoktu. Evet, bu düpedüz benim öz adımdı. İri puntolarla: PETER SCHLEMIHL diye yazıyordu. Altında daha iki sıra yazı vardı, ama gözlerim hastalıktan zayıf düştüğü için bunları okuyamadım. Çok geçmeden dalmışım.

Yeniden sesler duydum. Ne konuşulduğunu kestirememekle beraber Peter Schlemihl adı kulağıma çalındı. Gözlerimi aralayınca güler yüzlü bir adamla, siyahlar giyinmiş çok güzel bir kadının benden yana baktıklarını gördüm. Gözüm ısırdığı halde, kim olduklarını anlıyamadım, anlıyamazdım; çünkü akım başımda değildi.

Aradan yine bir zaman geçti. Artık ağır ağır kendimi toparlamağa başlamıştım. Burada adım «Numara on iki» olmakta devam ediyordu. Saçım, sakalım birbirine karıştığı için herkes beni Yahudi sanıyordu. Ama şahsıma karşı gösterilen saygı ve ihtimam öbür hastalardan aşağı değildi. Gölgemin bulunmayışı da kimsenin dikkatini çekmemiş olmalıydı ki, bu konuda bana tek kelime bile sorulmadı. Sihirli çizmelerime gelince; bunlar öbür eşyalarımla birlikte, taburcu edildiğim zaman bana teslim edilmek üzere, saklanmıştı. Tabiî, kimse sihirli olduklarını bilmiyordu.

Şimdi sizlere bulunduğum yeri ve çevremdeki insanları daha yakından tanıtayım. Ben de bunu çok sonra, ancak tamamen kendime gelince anladım. Burası SCHLEMIHL ŞİFAHANESİ idi ve ayak ucumda kara mermer üzerine altın harflerle öz adımın yazılı bulunduğu levha da, bu şifahanenin kurulmasını mümkün kılan adam için herkesin hayır - dua etmesi maksadiyle asılmıştı. Yatağımın başında bana bakarak gülen adam emektar uşağım Bendel, karalara bürünmüş güzel kadın ise, bir zamanlar taparcasına sevdiğim Mina'nın ta kendisiydi. İşin tuhafı; bu eski dostlardan hiçbirinin beni tanımamış olmasıydı. Onlar için hâlâ «Numara on iki» olmakta devam ediyordum.

Günler akıp gittikçe işi daha etraflı olarak öğrendim. Bendel kendisine bıraktığım altınlarla bir vakıf kurmuş, yoksul hastaların şifa bulması için burasını tesis etmişti. Adımı taşıyan bu şefkat yuvasının idaresini de bizzat üzerine almıştı. Derdine derman aramak için çırpınan binlerce zavallı, bana dua ederek burada şifa buluyordu.

Mina'nın başından geçenler ise başlı başına bir romandı. Kocası Raskal, önce benden çaldığı paraları, sonra da Mina'nın çiftliklerini yiyip bitirmişti. Metelikssiz kalınca hırsızlığa başlamış, bu arada korkunç bir cinayet işlemiş ve sonunda da adaletin pençesine düşerek darağacını boylamıştı. Bahtsız dul için felâket bununla bitmemiş, arkasından hem annesini, hem de babasını kaybetmişti. İşte şimdi burada boğaz tokluğuna bir şefkat meleği gibi çalışıyordu.

Bir sabah Bendel ile Mina arasında geçen bir konuşmaya kulak misafiri oldum. Bendel, bahtsız dula, bu mikroplu yerde kalmamasını, aklı başında bir adamla evlenerek yeni bir yuva kurmasını söylüyor, beriki ise burada kalmaktan büyük zevk duyduğunu açıklıyordu. Söz arasında beni hâlâ çılgınca sevdiğini, bu sebeple başka bir insanla evlenmesine imkân bulunmadığını ifade etti. Bugün hatırlıyabildiğim kadar, şöyle dediğini de duydum:

— Onu bir kere daha görebilmek için hayatımın yarısını vermeğe razıyım. Şu anda kimbilir nerelerde? Allah vere de sıhhatte olsa...

Bu sözler bende derin izler bırakmıştı, ama kendimi tanıtıp tanıtmamak hususunda yine de çok kafa yordum. Nihayet kararımı verdim. Kuvvetim nasıl olsa yerine gelmişti. Taburcu edilmemi istedim. İsteğim kabul olundu. Giyindim, sihirli çizmeleri ayağıma çektim ve Mina'ya verilmek üzere bir pusula yazdım. Bunda eski sevgilime, bana karşı göstermiş olduğu yakınlık için teşekkür ediyordum. Sonra çıkıp gittim.

Kâğıt daha Mina'nın eline geçmeden Tep harabeleri civarındaki evime doğru yola çıkmıştım bile. Suriye çöllerinde yürürken, sadık köpeğim Figaro ile karşılaştım. Biçare hayvan efendisinin peşi sıra yola çıkmış, ama gide gide bu kadar yol gidebilmişti. Köpeğimi kucağıma alarak birkaç adımda Mısır'daki evime vardım.

Burada her şey bıraktığım gibiydi. O gece dinlendikten sonra ertesi sabah yeniden dünyayı dolaşmağa, incelemelerimi yapmağa başladım. Yalnız, kutup bölgelerine adımımı atmamağa yeminliydim. Yıllar böylece akıp gitti.

İşte dostlar, bugün de aynı şekilde yaşamağa devam ediyorum. Çizmelerim bir türlü eskimek bilmiyor, ama vücudumun günden güne eskimeye yüz tuttuğunu anlıyorum. Azrail'in baş ucumda dolaştığı belli. Yalnız ölmeden önce sizlere küçük bir öğüdüm var: İnsanlar arasında yaşamak istiyorsanız her şeyden evvel öz gölgenizin kıymetini bilin ve bu gölgeyi hiçbir zaman satmaya kalkışmayın. Aksi halde para, şöhret, ilim, hepsi boş...

Hoşça kalın dostlarım.

SON

GELECEK SAYIDAN İTİBAREN

Ünlü polis romanları yazarı AGATHA CHRISTIE'nin Sherlock Holmes'dan daha marifetli kahramanı Hercule Poirot, yeni bir macerasını takdim ediyor:

İSPANYOL SANDIĞI

Bu roman sizleri ilk satırından son satırına kadar heyecandan heyecana sürükliyecek, büyük yazarın her zamandan daha mükemmel ördüğü esrar ağına siz-ler de gireceksiniz. Gelecek sayımızı bekleyiniz.

Eski İran Kraliçesi yine günün konusu:

İş Kadını Süreyya

Yıllardır sadece gönül maceralariyle kendini avutmağa çalışan Süreyyanın hayatında yeni bir safha başlıyor.

Süreyya (üstte) yılbaşını geçirdiği Monte Carlo'da tertiplenen bir balода, (yanda) ise ortağı Mr. Noble'dan «Noble 200» arabasının motörü hakkında bilgi alırken.

ŞAH'TAN ayrıldıktan sonra Süreyya âdeta ne yapacağını bilmez bir halde yaşamağa başlamıştı. Çeşitli memleketleri dolaşıyor, değişik erkeklerle eğlence yerlerinde görünüyordu. Dolayısiyle de sık sık dedikodular çıkıyor, her beraber göründüğü erkek için bir aşk macerası uydurulуyordu. Son olarak gittiği Amerikada da bir Amerikalı erkekle evleneceği şayiaları çıkmıştı. Fakat bu şayiaların hiçbirinin sonu gelmiyor, Süreyya, âdeta gaipten gelen bir çağırışa uyarak; avunmak, teselli bulmak için yine yeni bir ufka, yeni bir âleme göçüyordu.

Bu göçüşlerden birinde, Avusturya Alplerinde, Mr. York Noble adında bir İngiliz iş adamı ile tanışmıştı. Mr. Noble, İngilterenin büyük sanayi şirketlerinden York Noble Industries Ltd. in kurucusu ve idare müdürü idi. Mr. Noble ile genç, güzel ve zengin, fakat bomboş bir hayat yaşıyan Süreyya'nın arkadaşlıkları o zamanlar hiçbir akis yaratmadan geçti. Çöpçatanlar bu olayın üstünde durmadılar.

Fakat geçenlerde bir Amerikan ajansının verdiği haberle Süreyya tekrar gazetelerin birinci sahifelerinde göründü. Ama bomboş hayatı olan bir kadın gibi değil, Noble şirketinin, Mr. Noble'dan sonra en büyük hisse senetlerinin sahibi bir iş kadını olarak.

Ajansın yaydığı haber üzerine Mr. Noble bir açıklama yaptı. Haber doğru idi. Süreyya ile bu iş projesini Avusturya Alplerinde iken konuşmuşlardı. Netice olarak da:

«Süreyya'nın hiçbir şey yapamamaktan sıkılmış olduğunu zannediyorum» dedi.

Genç kadını, her beraber göründüğü erkekle evlendirmek itiyadında olanlar bu haberi de kendilerine göre tefsir etmekte gecikmediler. Onlara göre bu iş anlaşmasının altında muhakkak bir gönül anlaşması vardı. Mr. Noble'dan sonra şirketin en büyük hissesine sahip olan Süreyya, idare müdürüne maddeten olduğu kadar mânen de en yakın kimse olmuyor muydu?

Nihayet bu da şimdilik sadece bir söylentiden ibaret. Fakat muhakkak olan bir şey varsa o da, Süreyya'nın; Prenses Margaret, Peter Townsend ve eski eşi gibi evlenmeden rahat edemiyeceğidir.

Sana ile pastalarınız daha nefis olur!

Grafika

Kestane Pastası

Kullanılacak malzeme: 1 kilo kestane, 250 gr. sütsüz çikolata, 210 gr. SANA, 150 gr. şeker, vanilya. 1 litre süt.

Yapılması: İri ve sağlam kestanelerin dış kabuğunu soyunuz. Kaynar suya batırarak iç kabuğunu da soyarak bir tencerede vanilyalı süt ile örterek pişiriniz, 1 tutam tuz serpiniz. Kestaneler pişer pişmez püre makinesinde eziniz, elde edilen püreyi şeker ile yoğurunuz, küçük parçalar halinde 150 gr. SANA ve bain-marie'de ermiş üç parça çikolata ilâve ediniz. İyice yoğurunuz ve püreyi hafif yağlanmış bir kek kalıbına bastırarak yerleştiriniz. 24 saat serin bir yerde tutunuz ve kalıptan çıkararak çikolatalı krem ile örtünüz. Kalan çikolatayı bain-marie'de eritiniz 60 gr. SANA'yı ilâve ederek pastanın üzerine dökünüz, bir bıçakla düzeltiniz ve muntazam bir krema elde ediniz.

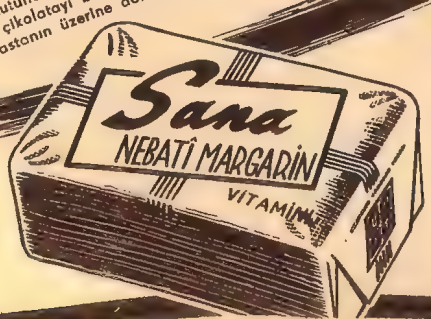

S 222

Hayat

UZUN YAŞAMA

25 YAŞ HÂTIRASI

Mehmet Talât Gönensay'ın 1900 yılında Paris'te açılan dünya sergisinde çektirdiği fotoğrafı (üstte). Melon şapkası, monoklu ile bir Fransız asılzadesine benziyor. Yanda kardeşi Hıfzı Tevfik'le beraber.

"25 YAŞIN HAYALLERİ

Bu sözü söyliyen Mehmet Talât Gönensay 85 yaşındaydı. Uzun hayatının sırrını bize şöyle açıkladı: «Ne bulursam yerim, iyi su içerim, jimnastik yaparım, soğuk duşa girerim; ama beni asıl yaşatan ölümü bir an bile düşünmememdir.»

TAVANI kristal bir avize ortalıyor, Gördes işi obison bir halı yerî baştan başa kaplıyordu. Köşede, Bizanten bir kilise kürsüsü, onun üzerinde altın çerçeveli bir «besmele» yazısı vardı. Karşılıklı iki duvara, camekânlı dolaplar konulmuştu. Camekânlı dolapların içine çeşitli biblolar, heykelcikler, vazolar dizilmişti. Salon bir «Antikalar Müzesi» ne benziyordu. Louis stili bir koltukta oturan, orta boylu, yaşlı adam, kitaplıktan çıkardığı bir kitabın sahifelerini çevirdi:

— Bir rübai okuyacağım, dedi, uzun yaşamanın sırrını bu rübaide bulabilirsiniz!...

Sonra rübaiyi okumaya başladı:

Hayat içinde ölüm yok, niçin ölüm tasası
Ölüm gelince de var mı sıkılmanın sırası
Yokum kî ben ölümümden nasıl olur haberim
Bu zehir-i vehme lüzum yok, budur sırrın kısası

Ayağa kalktı. Uzun ayaklı sehpaların üzerine yerleştirilmiş heykelciklerin arasında gezindi:

— Ölümü düşünmemeli, dedi. 85 yaşındayım ama, bu antikaların arasında, ölümsüzlük sırrına ermiş bir insan gibiyim. Şu avizenin altında, şu halının üzerinde, şu vazonun yanında dururken, kendimi 1000 yaşında hissediyorum. Avi-

NIN SIRLARINI AÇIKLIYOR

VE KUVVETİYLE DOLUYUM„

RÖPORTAJ: ORHAN TAHSİN
FOTOĞRAFLAR: EROL DERNEK

zenin sahibi Sultan Murad, halının sahibi III. Selim, vazonun sahibi Wilhelm'le yaşıtmışım gibi geliyor bana...

Camekânın önünde durdu. Bir çay takımını gösterdi:

— Bu odada antika olmıyan tek eşya, şu çay takımıdır, dedi. Ancak, onun da biraz tuhaf hikâyesi vardır. Yıllarca önce Paris'e gidiyordum. Âdetimdir, her seyahate çıkışımda, yanıma iki, üç büyük şişe iyi su alırım. 85 yıldır ağzıma bir yudum alkollü içki koymadım. Yalnız iyi su içtim. Paris treninde susadım. Binlik bir şişeyi açtım. Karşımda bir Fransız oturuyordu. Merak etmiş olacak ki, «O ne öyle?» diye sordu «kurbağa şurubu mu?...» «Hayır» dedim «İstanbul suyu». Ona da bir bardak doldurdum, içti. Hoşuna gitmişti. Şişenin birini ona hediye ettim. Adresimi istedi. Söyledim: Mehmet Talât Gönensay - Kalamış Caddesi No.: 45 Kadıköy - İstanbul»... Yazdı. Ben lâf olsun diye yazıyor sandım. İstanbula dönünce, eve Fransa'dan bir paket gönderildiğini öğrendim. Açtım, içinde bir çay takımı ile bir mektup vardı. İstanbul suyunun karısının, kızının çok hoşuna gittiğini yazıyor, çay takımını suya karşılık gönderdiğini belirtiyordu. Sevindim. Bu sefer Fransıza uçakla bir damacana su gönderdim. Fakat adresimi yanlış verdim. Tutar, bir sofra takımı gönderirdi belki. O zaman, yine su göndermek zorunda kalır, bu iş uzar giderdi...

Mehmet Talât Gönensay, camekânlı dolapların bittiği yerde başlıyan tablolara baktı:

— Resmi severim, dedi. Rembrandt'ı, Rubens'i, bütün eskileri. Picasso'yu beğenmem. Ama yine de «Rübailer» kitabına Picasso'yu geçirmeden edemedim. İşte «Picasso» için yazdığım rübai:

Pikasso der ki resimler resim olmak gerekir
Resim uymaz ise ruha o fotoğraf gibidir.
Bu fikirle kıyas o bütün eşkâli bozar
Bozacaksan deyiverdim güzele çevir bari

Bir köşe, Rembrandt'ın orijinal kopya tabloları, Zonnaro'nun İstanbul manzaraları, Van Dyck tarzı kalabalık kompozisyonlar, Şevket Dağ'ın natürmortları, Parisli salon ressamlarının çıplakları ile donatılmıştı. Tabloların altına düşen camekânlı dolabın üstüne ise tarihin meşhur kadınlarının büstleri sıralanmıştı:

— Bu salonda her memleketten bir hâtıra vardır, dedi. Paris'ten, Viyana'dan, Londra'dan, Yunanistan'dan, İtalya'dan, Arabistan'dan. Bütün bu memleketleri gezdim. Yalnız İspanya'ya gitmek kısmet olmadı. Londra'da duruşmaya bile çıktım. Denizyolları, Londra'daki bir tersaneye vapur ısmarlamıştı. Fakat şirket iflâs etti. 15 yıl önceydi. Ben de Denizyollarının avukatıydım. İdare beni Londra'ya yolladı. Karşı şirketin avukatı, yaşlı olduğunu, merdiven çıkamıyacağını bildirmiş. Ticaret Mahkemesi Adliyenin en üst katındaydı. Hâkim çaresiz aşağıya indi. Duruşma birinci kattaki avluda yapıldı. Hâkim o avukatın yaşını sordu. Aldığı cevap 58 dl. Aynı soruyu bana da yöneltti: «70» dedim. Hâkim: «Duruşmanın burada yapılması sizin için de iyi oldu» deyince, «Ben, şu yaşımla 200 ayak merdiveni kuş gibi çıkarım» cevabını verdim.

Kapının yanındaki eski bir Yunan heykelinin pazularını okşadı:

— Birkaç yıl öncesine kadar barfiks yapardım. Sonra bir de soğuk duşa girerdim. Demir gibiyim bu yüzden. Yemek ayırmam. Her yemeği yerim. Yalnız içki içmem, sigara kullanmam.

Yine Louis stili koltuğuna oturdu. Kitaplıktan bir albüm çekti. İlk yaprağa, kucağında bir çocuk bulunan fesli bir adam fotoğrafı yapıştırılmıştı:

— Bu babam, dedi, Bahriye Hukuk Müşaviriydi. Kucağındaki çocuk da benim...

Sahifeler çevrildikçe, fotoğraflar değişiyor, albüme yeni yüzler giriyordu:

— Şu da kardeşim Hıfzı Tevfik, dedi. Yanındaki de kardeşim Samim Gönensay. Adını duymuşsunuzdur. Hukuk Fakültesinde Medenî Hukuk Profesörü. Şimdi 76 yaşındadır. Hıfzı Tevfik ise, edebiyat öğretmeniydi. Genç yaşta öldü. 8 kardeşiz. Halen 4 ü sağdır. En büyükleri benim. Selânik'te doğdum. 85 yaşındayım. İki çocuğum var. Biri kız, biri erkek... Oğlum 52 yaşındadır. Onun da bir oğlu, bir kızı oldu. Oğlu nişanlı, kızının ise biri 4, biri de 1,5 yaşında iki çocuğu var. Sözün kısası, torunumun çocuğunu bile gördüm...

Kucakta bir çocukla başlıyan albüm, yine kucakta bir çocukla bitmişti. İkinci bir albüm çıkardı:

— Bu da, dedi, özel albümüm. Gençliğim, 60 yılı bulan avukatlığım, 70 yıla yaklaşan yazarlığım bu albüme sıkıştırılmıştır. Hukuktan 1315 te mezun oldum. Türkiyenin en yaşlı avukatıyım, Hakkı Tarık Us, yaşlı yazarlar jübilesine beni de sokmuştu.

İki albümü de yerine koydu. Ayrı bir gözden, birkaç kitap çekti:

— Bunlar, dedi, 70 yılın kitapları. Üç komedi yazdım, «Abdurrahman Efendi Gebe», «Guguk Hanımcığım», «Balkabağını Evlendirelim»... Bunlar çeşitli sahnelerde oynandı. Ayrıca «Kadın», «Karanlıktan Aydınlığa», «İkinci Harbin Divançesi» adlı üç eserim var. «İkinci Harbin Divançesi» ni imzalayıp Eisenhower ile Churchill'e gönderdim. Bu arada «Ahretten Sesler» ve «Rübailer» i yazdım. Dilerseniz, bir rübaimi daha okuyayım:

Büyük Allah nice ihsanına insanı garkettin
Niçin lâkin sonunda ölmek üzre emri halkettin
Büyük tevbe, biraz kudret bulan insan ilâhım der
Müebbet ömrile Fravn-ü Nemrutlar mı yan gelsin

Ayağa kalktı. 85 yalık ömrü boyunca topladığı antikalar arasında gezindi:

— Uzun ömür verdiği için Tanrı'ya borcumu rübailerle ödemeğe çalışıyorum, dedi. Antikalar arasında, yaşım 1500 den yukarı çıkıyor. Sokakta, 25 yaşında bir gencin hayalleri, kuvveti ile dolu olarak dolaşıyorum. Ancak, yaşıtlarımla sohbet eder, eski hâtıraları tazelerken 85 yaşında olduğumu öğreniyorum.

Tavanı ortalıyan kristal avizenin ışıkları yandı. Avizeden dökülen ışıklar, binlerce yılık antikaları ve 85 yılın hâtıralariyle dolu insanı aydınlattı...

85 YAŞ HÂTIRASI

Mehmet Talât, 5 milyon değerinde olduğunu söylediği antikalarının arasında... Masanın üzerinde Abdülhamid'e ait kadife bir kutu, arkalarda öteki antikalar görülüyor (en üstteki fotoğraf). Yukarıda ise, Mehmet Talât Gönensay'ı 60 yılın hâtıralariyle dolu yazıhanesinde görüyorsunuz. Gönensay, hâlâ duruşmalara çıkmakta, müvekkillerini savunmaktadır.

Hayat

YAŞAR DOĞU

1911 – 1961

FOTO: SABAH

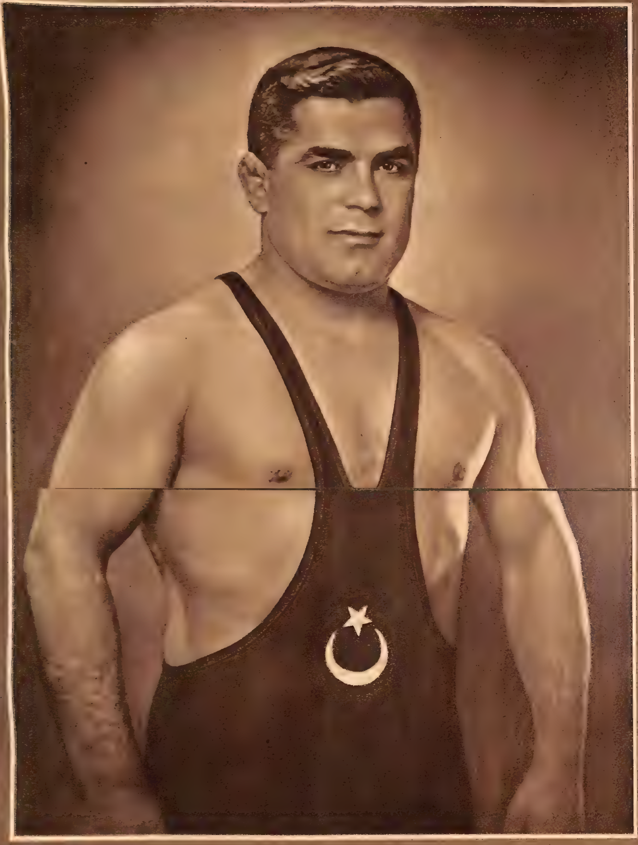

Hayat

... sözünü dünyaya tanıtan pehlivan:

YAŞAR DOĞU

FOTO SABAH...

TÜRKÇEYİ İYİ BİLİYOR MUSUNUZ?

Ş. KUTKAN

İKBAL, İDBAR

(İkbal), talihin insana yüzünü dönmesi, (idbar) da arkasını çevirmesidir. Birinci Arapça (kubûl) den gelir. (Kubûl), ön taraf, mânasına gelir. (Kubûl) ön taraf olduğuna göre (ikbal), talihin insana ön tarafını, yani yüzünü döndürmesi, gülmesidir.

(İdbar), (dübûr) den gelir. (Dübûr), malûm arka demektir. Şu halde (idbar), yine talihin, insana arkasını dönmesidir.

(Tedbir) de bu köktendir. Yani bir işin arkasını bırakmamak, arkasından ayrılmamak mânasınadır.

■

KÂNUN

Birinci ve ikinci sıfatlariyle birlikte, Rumi aylardan ikisinin ismini teşkil eden bu kelime, Arapçada (ocak) mânasına gelir. Yani içinde ateş yakılan ocak. Kışın bu aylarda ocak yakıldığı için, onlara bu ad verilmiştir. Sonradan ay isimleri Türkçeleştirilirken, kışın en şiddetli olduğu ikinci kânun ayına (ocak) denmiştir.

Maden damarlarının bulunduğu maden ocaklarına Farsçada (kân) diyorlar. Her iki kelime birbirine benziyor.

■

SANDALYE

Bu kelime, çok değil, kırk, elli sene evvelki metinlerde, yazılarda asıl imlâsiyle (sandalî) şeklinde yazılmaktaydı. (Sandalî) sandal ağacına mensup, sandal ağacından yapılmış demektir. Kayıkların da sandal ağacından yapıldığı isminden anlaşılmaktadır.

(İskemle), Şemseddin Sami'ye göre Fransızca (escabelle) den bozmadır.

■

KADAYIF

Bizim (kadife) dediğimiz kelimenin Arapça aslı (katîfe) dir. Bunun çoğulu (katâif) gelir. Biz bunu da kendi dilimize uydurarak (kadayıf) demişiz. (Kadife), malûm, ince tüylü, yani havlı bir kumaştır. Kadayıf da şeklen buna benzediği veya benzetildiği için, ona da bu isim verilmiştir. Araplar, kadayıfa (künâfe) diyorlar.

■

ÇARŞAF

Çarşaf, ne Türkçedir, ne de Türklerin malıdır. İranlıların (çetr-i şeb) inden bozmadır. (Çetr), çadır demektir; (şeb) de gece; yani (gece çadırı). Hakikaten, taassup ve cehalet gecemizin üstüne çöken bu siyah örtü, bizi asırlar boyunca medeniyet güneşinden mahrum etti.

■

ZERDALİ, ŞEFTALİ

İkisi de Farsçadır:

(Zerdali) nin aslı (zerd+âlû) dur. (Zerd) sarı, (âlû) da eriktir. İkisi birden (zerdâlû=zerdali=sarı erik) tir.

(Şeftali) nin aslı da (Şeft=semiz; âlû=erik) ten mürekkep olan (şeftâlû) dur. Dilimizde (şeftali) olmuştur. Mânası (semiz erik) tir.

Siyah-beyaz tüvidden bu japone tayyörün bedeni çok hafifçe oturmuştur. Cepleri siyah kadife şöniyden örmedir. Ceketin altında siyah jarseden tayyöre çok uygun dekolte bir blûz vardır.

Koyu gri flânelden, üç iri düğmeli bu çok sade ve zarif ta yörün kolları japone kesilmiştir. Göğsün altında bütün bede çeviren ve tayyörü güzel gösteren çift dikişli bir kup vard

Hayat OKUYUCULARINA HAYAT BİLGİSİ

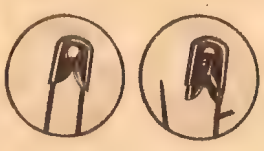

Yeni Bir İğne

Avrupa piyasasına son zamanda yeni bir kancalı iğne çıkarıldı. Başları çift olan bu sigortalı iğneyi açmak için, geçme olan ikinci başı çıkarmak lâzımdır. Bilhassa bebekler ve hastaneler için çok ideal bir kancalı iğnê olarak rağbet görüyor.

İLK YARDIM SÖZLÜĞÜ

Kömür zehirlenmesi

Kömürde bulunan karbon monoksit hiç farkına varmadan insanı zehirliyebilir. Mangal kömürü ve gaz sobalarından da aynı gaz çıkar, insana zararlı olabilir. Bu sebeple kömür veya gaz kullanılan yerleri sık sık havalandırmak doğru olur. Kömürden zehirlenmelerde, başağrısı, baş dönmesi, nefes darlığı, bulantı, ağırlık gibi araz görünür. Bazan tırnak ve dudaklar kızarır. Böyle bir durumda zehirleneni temiz havaya çıkarın. Nefes almıyor veya zor alıyorsa, suni teneffüs yaptırın. Fazla oksijen sarfetmemesi için hareketsiz durmasını sağlayın. Üşütmeyin. Derhal bir doktor çağırın. Yahut hastaneye kaldırın. Mühim vakalarda oksijen verilmesi icabedebilir. Karbon monoksit gazı, odun yanınca da çıkabilir. Kapalı bir garajda otomobil motoru devamlı çalıştırılınca da zehirleyici gaz husule gelebilir. Bütün bunlara karşı dikkatli olmak, zehirlenme arazı hissedince, hemen temiz havaya çıkmak lâzımdır. Kömür zehirlenmeleri insana fazla bir ağırlık, bir nevi rahatsız uyku verir. Ama bu uyku tehlikelidir. Derhal temiz hava ile temas etmek, bir taraftan da devamlı hareket etmek yerinde bir tedbir olur.

Kalın Bileklere

Akşamları yatarken bir b veya gazlı bez üzerine bir kurşunlu su karışımı koyu Üzerine de nem tesirinin h fiflemesi için muşamba ba tırarak bileğinize sarın. B kürü bir ay devamlı yapı Küre başlamadan önce ve bi tikten sonra bileklerinizi ö çerseniz farkını anlıyabilirs niz. Faydasını göreceksiniz.

Baharın İlk Günleri İçin Manto ve Kalın Tayyörler

TIKTINER — Koyu mavi ve kırmızı
oseli kalın kumaştan yapılmış bu kru-
ze bahar mantosu geniş bedenlidir.

J. TIKTINER — Bu rahat ve kullanışlı bahar mantosu bej ve kahverengi tüviddendir. Çift sıra düğmeli ve yakasız olan mantonun kol ve yaka kenarları kalın makine dikişle çevrilmiştir. (Prét-à-porter)

**armağınızla birini gösterirken elinize dik-
atle bakarsanız, diğer üç parmağın da si-
işaret ettiğini görürsünüz.**

İRAN ATASÖZÜ

**ütün başarımı, işlerimi vaktinden önce
apmış olmama borçluyum. NELSON**

EFTYAĞI NASIL YAPILIR Deniz çamı denilen, hem dağlık
azide, hem de deniz yakınlarında yetişen bir nevi çam
rdır. Bu çamın gövdesinden bir cins reçine çıkar. Gövyi çentiklemek suretiyle bu reçineyi toplarlar, damıtma
azından geçirip daha bazı muamelelere tabi tuttuktan
nra neftyağı elde olunur. Neft cilâ ve vernik sanayiinde
llanıldığı gibi, kumaşlardan yağlı boya lekelerini çıkarık için de işe yarar. Ressamlar da yağlı boya için kullanır.

GÖNÜL POSTASI

YANLIŞ TAHKİKAT

Bir hanım okuyucumuz yazıyor:

«Bir assubayı seviyorum. Kendisi bu sene terfi etti. Tabii evlenmemizi ben teklif edemezdim. Sordum, soruşturdum, evlenmek niyetinde olmadığını öğrendim. Fakat aradan bir müddet geçtikten sonra konuşmamız mümkün oldu. Tamamen inkâr ediyor. Benimle evlenmek istediğini söylüyor. İnanmalı mıyım?»

İnanmamanız için ortada hiçbir sebep yok. Sizin tahkikatınız her halde onunla evlenmek istiyen başka bir hanımdan olmalı. Tereddüt etmeyiniz.

—

YIKILAN YUVA

Bir okuyucumuz yazıyor:

«Evliyim, bir yaşında bir kızım var. Karımı ve çocuğumu ailesi gelip benden habersiz götürdüler, şimdi mahkemelere düştük. Karımı seviyorum ve ayrılmak istemiyorum. Bu vaziyette ben ne yapabilirim?»

Çocuğunuz olduğuna göre yapacağınız şey tabii ayrılmamıya çalışmaktır. Eğer karınız da sizden ayrılmak istemiyorsa ailesi bu yuvayı bozmak için her halde ısrar etmiyecektir. Israr ederlerse kendi kızlarına çok yazık olur.

—

ÇİLLİNİN ISTIRABI

Samsundan bir okuyucumuz yazıyor:

«18 yaşındayım. Bir kızı deli gibi seviyorum. Ne çare ki yüzüm çilli. Bundan o kadar utanıyorum ki sevdiğim kızın yüzüne bakamıyorum. O benim yüzüme baktıkça ayıplıyormuş gibi geliyor bana. Doğduktan sonra olan bu çilleri gidermek için bir çare var mı?»

Biz öyle zannediyoruz ki sevdiğiniz kız sizi seviyorsa yüzünüz çilli olduğu için seviyordur. Yoksa bunlardan hoşlanmasa yüzünüze bakmaz. Çilli olmak ayıp bir şey değildir.

—

YAŞ FARKI

Bir okuyucumuz yazıyor:

«Üç sene evvel ailem vefat etti. 40 yaşındayım. 22 yaşında bir hanımla evlendim. Eski karımdan iki de çocuğum var. Yeni ailemle çok iyi geçiniyoruz. Ben ondan memnunum, o benden memnun. Fakat komşular, etrafa mütemadiyen sözler çıkarıyor, bizi rahat bırakmıyorlar. Aramızdaki yaş farkı yüzünden benim aleyhimde söylemediklerini bırakmıyorlar. Ne yapsam, bu kadını şimdiden bıraksam mı? Çünkü aramızı bozacaklar diye korkuyorum.»

Her halde karınızı bırakmayınız. Muhakkak ki sizden çok küçük bir hanım almışsınız. Ama iyi geçiniyorsanız komşuların dediklerine aldırmıyacaksınız. Buna alışmanız lâzım.

—

VAKİT VAR

Okuyucularımızdan M. 6 yazıyor:

«Bir kızı seviyorum. Kendisine söyledim. Fakat henüz tahsildeyim, bir de ameliyatım var. Kendisini alamamaktan korkuyorum.»

Tahsilinizin tamamlanması, lâzımsa ameliyatınızın yapılması gerek. Bunlar için de vakit var demektir. Kocalık sıfatlarını kazanınız, onun evlenmesinden korkuyorsanız «Senin için yetişmeğe uğraşıyorum» deyiniz.

FİRAVUNLAR VÂDİSİNDE

Bir Mezar Hırsızı Define Arıyor

Kahirenin 600 kilometre güneyinde sonsuz Afrika çölleri üzerinde sarp taşların çevrelediği, ortası tabii piramit şeklinde yükselen bir saha vardır. Buraya «Firavunlar Vâdisi» derler. Üç - dört bin sene önce o zamanki Mısır'da hüküm süren firavunlar, muazzam mezarlarını bu vâdide yaptırmışlardır. Son bir asır içinde yapılan çeşitli kazılardan sonra, bu mezarlara ait birçok gizli taraflar tedricen meydana çıkıyordu. Bunların en kıymetlilerinden biri İngiliz araştırıcısı Howard Carter'in, Kıral Tutankamun'un mezarında (A) bulduğu define idi. Aynı şekilde VI. Ramses'in (B), II. Amenofis'in (C), I. Ramses'in (D), keza I. Setos'un (E) mezarı da araştırılmış, fakat hazineye benzer hiçbir şey ele geçirilememişti. Çünkü bu mezarlar asırlardan beri çeşitli mezar soyguncularının taarruzlarına uğramıştı. Firavun mezarlarında hazine bulma hevesi ve ümidi azalmış gibiyken, bir - iki ay evvel başlanan yeni bir araştırma, buralarda daha birçok esrarın gizli olduğu kanaatini kuvvetlendirmeğe başladı. Mısır kıral ailelerinden çok daha eski bir ecdattan gelen ve dedesi geçen asrın en tanınmış mezar soyguncusu olan Ali Abdürresul isimli bir fellâh, Kıral I. Setos'un lâhdinin altında babasının ölüm döşeğinde vermiş olduğu izahata uyarak gizli bir yol bulmuş, birkaç aydan beri kazılara devam ederek bazı önemli izler meydana çıkarmıştır. Bizzat Ali'nin başkanlığındaki 60 kişilik topluluk, 10 dadikalık vardiyalarla mezarların dibinde, 60 derece sıcakta kazma sallamaktadır. Şimdiye kadar meydana çıkardıkları merdivenler ve sütunlar, doğru yolda yürüdüklerine delil sayılabilir. Artık bütün iş defineyi meydana çıkarmağa kalıyor...

Tutankamun'un mezarında bulunan altından heykel.

Kurna köyünde kime sorulsa, Ali Abdürresul'ün (yukarıda ortada) çok şey bildiğini söyler. Ali, yüzyıllardır firavun mezarlarını soymakla ün salmış bir ailenin bugünkü ferdidir. I. Setos'a ait definenin yerini de, dedelerden intikal eden sırlarla, ancak onun bilebileceği rivayet edilmektedir. Milyonluk hazine bulunduğu takdirde ne Ali'nin, ne de arkadaşlarının olacaktır. Ama, Ali meslek aşkından kuvvet alıyor. Yanda 48 yaşında hâlâ yılmadan çalışan Ali Abdürresul görülmektedir...

Milâttan önce 1290 senelerinde I. Setos paha biçilmez hazinesiyle birlikte mezarına kapatılmıştı. Eski kıraallık ve Orta kıraallık hükümdarları, mezarlarının üzerlerini devâsâ piramitlerle örtmüşler, bu piramitleri de karışık yollarla içinden çıkılmaz hale getirmek istemişlerdi. Bu hükümdarların en büyük korkusu mezar soyguncuları idi. Bedenleri ve kendilerine ait hazineler çalındığı takdirde, varlığına inandıkları ikinci dünyada yaşıyamıyacaklardı. Yeni kıraallığın hükümdarları piramitlerin bu bakımdan bir işe yaramadıklarını görerek mezarlarını yerin altına gizli olarak yaptırmak hevesine düştüler. İşte bu yeraltı mezarlarından olan I. Setos'un lâhdini 1817 yılında İtalyan araştırıcısı Belzoni ilk defa keşfettiği zaman, Ali'nin dedesi olan Ahmet Abdürresul de beraberinde idi. Daha ziyade define peşinde koşan Belzoni, mezarı boş bulunca araştırmalardan vazgeçti. Ama Abdürresul lâhdin altında mutlaka başka bir yol olduğuna inanıyordu. Ali'nin büyük babası Muhammet Abdürresul ise 85 yıl önce içinde 41 firavunun mumyaları bulunan bir yeraltı odası keşfetti. Mısır rahiplerinin hükümdarları sakladıkları bu yer, bir mezar hırsızının torunu tarafından meydana çıkarılıyordu. Bu arada Abdürresul ailesi mumyalara ait kıymetli eşya ve parçaları gizli gizli satıp geçiniyorlardı. Keşiften altı sene sonra Muhammet Abdürresul bu yüzden tevkif edildi. Ama polise bütün sırları açıklamadı. İşte ailenin bugünkü 48 yaşında bulunan ferdi Ali Abdürresul, Mısır hükümetinden müsaade istiyerek, I. Setos'un definesini bulacağını iddia etmiştir. Araştırma hâlâ devam ediyor.

GECE YARISI ÂŞIKLARI

FORMA: 3

PAUL TEKRAR OMUZLARINI SİLKTİ VE KASADA BİRİKMİŞ OLAN GÜNLÜK HASILATI ALDIKTAN SONRA DÜKKÂNDA BIRKAÇ GÜNDEN BERİ ÇALIŞAN YENİ SATICIYA SESLENDİ.

— Hayret ediyorum! Saçlarına neden başka bir şekil vermiyorsun? Biraz daha itina etsen ne iyi olur.

— Peki efendim.

PATRON, FRANÇOISE İSİMLİ BU GENÇ KIZIN GÜZELLİĞİNİ SAKLAR GİBİ HAREKET ETMESİNE MÂNA VEREMİYORDU. ÜSTÜNE BAŞINA BİRAZ ÇEKİDÜZEN VERSE MUHAKKAK Kİ DAHA İLGİ ÇEKİCİ BİR TİP OLURDU.

— Neden pudra kullanmıyorsun?... Parlıyan bir burnun müşterileri rahatsız edeceğini hiç düşünmedin mi?

— Kendime daha fazla dikkat edeceğim efendim.

— İyi edersin.

BU ESNADA PATRONUN KARISI YAKLAŞTI.

— Geliyor musun? Hadi Eve gidip üstümüzü başımızı değiştirecek kadar vaktimiz ya var, ya yok.

— Şimdi geliyorum...

— İyi geceler kızım...

— Patronla hanımı yine eğlenmeye gittiler. Biz burada iş görmek için kaldık. Arkadaşlarla randevum da vardı... Boşu boşuna beni bekliyecekler gel ba... Yetişemem.

— İstersen sen git, ben kalırım... Vakit gelince dükkânı kapar, ben de giderim.

— Bu akşam bir yere gitmiyecek misin?

...pek parlak bir ...iyorum... Yer... ...dımına teşekkür...

FRANÇOISE YALNIZ KALDIKTAN SONRA PATRONUNUN SÖYLEDİKLERİNİ DÜŞÜNDÜ. ADAMIN HAKKI VARDI. SAÇ TUVALETİNİN PEK İTİNASIZ OLUŞU HAKİKATEN YÜZÜNÜN İFADESİNİ DEĞİŞTİRİYORDU. KENDİSİNİ ÇOK FAZLA İHMAL ETTİĞİ MUHAKKAKTI.

ZATEN TUVALETİ İLE UĞRAŞMAYA İMKÂNI OLMADIĞI GİBİ HAYATI BOYUNCA BUNU BİR KERE DAHİ DÜŞÜNMEMİŞTİ. YILLARDIR BİR MANTO YAPTIRMAYI BİLE AKLINA GETİRMEMİŞTİ. SENELERDEN BERİ İHMAL EDİLMİŞ BİR İNSAN OLARAK YAŞADIĞINI HATIRINDAN GEÇİRDİ.

SONRA GÖZYAŞLARINI ZAPTEDEMEYİP MASANIN ÜZERİNE KAPANDI.

AYNI ANDA MARCEL MAĞAZANIN ÖNÜNE GELMİŞ, İÇERİ GİRİP GİRMEMEK HUSUSUNDA BİR TÜRLÜ KARARA VARAMIYORDU. IRENE'DEN SONRA SATICI KIZ DA KENDİSİNİ REDDEDERSE YILBAŞI PEK PARLAK GEÇMEZDİ.

FAKAT NE OLURSA OLSUN DİYEREK YÜRÜDÜ.

MARCEL İÇERİ GİRDİĞİ ZAMAN ŞAŞIRDI KALDI. AZ ÖNCE VİTRİNDE GÖRDÜĞÜ GÜZEL BACAKLI KIZI ARAMIŞTI AMA, KARŞISINDA BAMBAŞKA BİR TİP DURUYORDU. KENDİ KENDİSİNE AÇI[illegible] İÇİ[illegible]DEN, BU [illegible] GEÇİRMEYE MAHKUMDU ARTIK.

DÜKKÂNIN ARKA TARAFINDAN ÇIKAN KIZ GELEN ADAMA DİKKATLE BAKTI.

— Bir emriniz mi var?... Saat ona geliyor, dükkânı kapatacağım. Vitrinde beğendiğiniz bir şey varsa çıkarayım.

— Biraz evvel vitrinde fevkalâde bir şey görmüştüm... Şimdi içeri girerken baktım... Yerinde yok...

MARCEL VİTRİNDE GÖRDÜĞÜ GÜZEL BACAKLI KIZDAN BAH[illegible] FAKAT FRANÇOISE MESELEYİ ANLAMAMIŞTI.

— Nasıl bir şey istiyorsunuz?... Çıkarayım.

— Çok geç kaldım galiba... Zaten fazla ümitlenmemiştim...

— Hediye almak istiyorsanız... Size parfüm verebilirim... Güzel çamaşır takımlarımız, ipeklilerimiz de var...

HAYAT'IN HİKÂYESİ

Kaatil İle Yankesici

YAZAN: R. J. SPENCE
ÇEVİREN: SÜREYYA S. BERKEM

TREN istasyona varmadan çok önce o, yapacağı işi kararlaştırmıştı.

Fakat kompartımanda yanına tesadüf eden yolcu bir erkek, hattâ yaşlı bir kadın da olabilirdi; yani hayatta fazla tecrübesi olan ve meseleyi daha kolaylıkla kavrıyabilecek biri... Halbuki şimdi şans ona hiç de yardım edecek gibi görünmüyordu.

Yanında oturan kız, hafifçe dönerek pencereden dışarı baktı; mavi gözleri vardı. Bakışları da, bir bebek bakışı kadar mâsum görünüyordu. Kumral saçları ise pırıl pırıl parlıyordu.

Parmağında yüzük olup olmadığını anlamak istedi ama kızın eli, okuduğu kitabın arkasında olduğu için göremedi. Evli olmamasını candan temenni ediyordu; şayet iş çatallaşırsa bari arkada annelerini arıyacak yavrucaklar kalmasın diye...

Saatine baktı. Tren tam vaktinde istasyona varırsa daha on altı dakika vardı.

Olacak şeyleri gözünün önüne getirdi: Şimdi polisler istasyonda treni bekliyorlardı; her vagona dört polis ayrılmış olacaktı; bunlardan ikisi binilecek, ikisi de inilecek noktayı tutacaktı. Yolcular birer birer inip yollarına gidecek ve plâtforma inme sırası ona gelince yakayı ele verecekti.

«İşte senin rolün burada başlıyacak küçükhanım! diye düşündü, onlara anlatacaksın ki şayet bana el sürecek olurlarsa o güzel kafan kurşunla delik deşik edilecektir! Ve böylece, seninle el ele, koşarak değil, ağır adımlarla otomobile doğru yürüyeceğiz. Joe herhalde bizi bekliyecektir. Beklemediğini farzetsek bile bir taksiye atlar, çekip gideriz. Sen benim yanımda oldukça polisler bana dokunamaz. Sen yalnız uslu uslu yanımda yürü!»

Meslek (!) uğrunda o bir de adam öldürmüştü. Zaten şimdi içinde bulunduğu şu kötü vaziyet o yüzden değil miydi? Fakat onun bunda hiç kabahati yoktu; bankayı güzelce soymuş, paraları almış, tıpış tıpış giderken vestibül'de karşısına işte o adam çıkarak, hiç vazifesi değilken, kahramanlık göstermeğe kalkışmıştı! Ve tabii cezasını görmüştü! O da, karışıklıktan faydalanarak, kapıdan çıkıp kalabalığın içinde izini kaybedivermişti.

Fakat polisler yakasını bırakırlar mı hiç? Saatlerce onlarla köşe kapmaca oynamış, nihayet işte şu trene atlamaya muvaffak olmuştu. Ne çare ki onun bu trene atladığını, tren tam hareket ederken, polislerden biri görmüştü. Hemen tabancasını çekip düdüğünü öttürmeğe vakit kalmadan tren süzülüp gözden kayboluvermişti.

Yakayı kurtarmıştı ama ilk istasyonda onu bekliyecekleri muhakkaktı.

«Daha on iki dakika var! diye düşündü, notu yazar, kıza veririm.»

Kız, okumakta olduğu kitaba o kadar dalmıştı ki yanındakine bir kerecik olsun bakmadı.

Kıza dönerek yüksek sesle:

— Bir kurşun kaleminiz var mı, küçükhanım? diye sordu.

Kız hiç istifini bozmadan ve gözlerini kitaptan ayırmadan:

— Galiba var... diyerek çantasından altın saplı ince bir kalem çıkarıp ona verdi.

O da cebinden çıkardığı bir zarfın üzerine şunları yazmıya başladı:

«Telâşa ve korkuya hiç lüzum yok. Bu kâğıtta yazılı olanları aynen tatbik ederseniz hiç kimseye zarar gelmez. Bilhassa size hiç zararı dokunmaz. Yapılacak şey gayet basit: Cebimde bir tabanca var. İstasyona vardığımız zaman trenden inerken tabancayı size çevireceğim. Bizi orada polisler karşılıyacak. Onlara, bize yaklaşmamalarını, şayet yaklaşacak olurlarsa hayatınızın tehlikeye gireceğini söyliyeceğiz. Bunu onlara ben söylerim. Sizin yapacağınız şey, bağırıp çağırıp ortalığı velveleye vermemek ve polislere benim şakaya gelir bir adam olmadığımı söylemektir. Hepsi bundan ibaret.»

Son kelimelere göz attı ve imlâ yanlışı yaptığını zannederek:

— Küçükhanım, dedi, galiba yanlışım var, «ibaret» kelimesini nasıl hecelersiniz?

Kız kelimenin doğru şeklini ona heceledi ve o da kalemi kendisine iade etti.

Kalemi çantasına koyup tekrar kitaba dalmıştı ki yol arkadaşı, yazdığı kâğıdı usulcacık kitabın açık duran sahifesinin üstüne bırakıverdi.

Kız bunu okudu ve uzun müddet, başı önüne eğik, düşünceye kaldı.

Delikanlı içinden:

«Amma da soğuk kanlı imiş!»

Dedi. Hakikat de zaten öyleydi.

Başını kaldırıp delikanlıya baktığı zaman gözlerini onun gözlerine öylesine dikmişti ki ilk olarak delikanlı başını çevirmeğe mecbur oldu.

«İhtimal yazdıklarıma inanmedı.»

Diye düşündü, elini sol cebine sokarak revolveri çıkarıp kıza gösterdi. Kız yine de korkmuyordu; hiçbir şey olmamış, hiçbir şey görmemiş gibi tekrar kitabını okumaya devam etti.

Şimdi ne yapmalıydı? Acaba ifa edeceği rolün ehemmiyetini kavrıyamamış mıydı? Onu ikaz etmek lâzımdı. Sordu:

— Herhalde güzel bir kitap olacak, küçükhanım?

Kız, yüzüne bakarak cevap verdi:

— Evet, meraklı bir hikâye. Hani şu sonu esrar perdesini sıyıran hikâyeler yok mu? İşte onlardan. Henüz bitirdim.

Güneş pencereden içeri giriyor ve kızın kumral saçlarını yalıyarak gözlerini kamaştırıyordu:

— Lütfen şu perdeyi çekmek zahmetinde bulunur musunuz?

Diye sordu.

Delikanlı ayağa kalkıp bir müddet perdeyi indirmek için uğraştıktan sonra yerine oturunca kız elindeki kitabı ona uzatarak:

— Belki hikâyenin nasıl bittiğini öğrenmek istersiniz, dedi, buyurun, okuyun.

Delikanlı kitabı aldı ve son sahifelere şöyle bir göz gezdirdi. Trende seyahat ederken iki yolcudan birinin yanındakini soymak için tabancasına davrandığı zaman tabancanın yerinde olmadığını gördüğünü anlatan ve «Kaatil ile Yankesici» başlığını taşıyan küçük bir hikâye idi bu.

Kız dedi ki:

— Hikâye, insanın hiç beklemediği bir tarzda bitiyor, değil mi? Fakat böyle olaylar hakiki hayatta da cereyan ediyor. Meselâ şimdiki gibi!

Delikanlı başını kitaptan kaldırıp baktığı zaman hayretle gördü ki kız, elinde tuttuğu bir tabancayı ona çevirmiştir ve bu tabanca kendi tabancasıdır!

Kendi kendine:

«Soğukkanlı olduğunu zaten anlamıştım!» dedi.

Kocanızın ...

Reklâm Moran A - 262

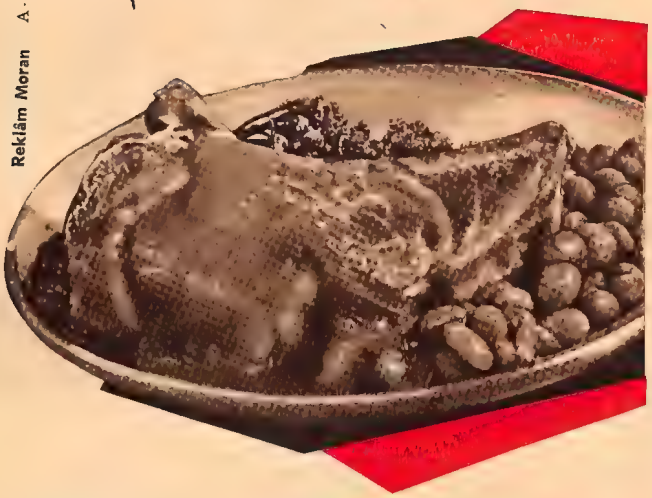

her gün böyle koşarak eve gelmesini elbette istersiniz, değil mi?

O halde, hazırlayacağınız güzel yemekleri, çok nefîs olan Ufa nebatî mutbak margarini ile pişirmeyi bir kerre tecrübe etmelisiniz.

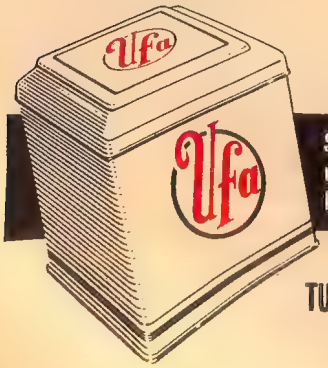

Saf ve bol vitaminli UFA margarini yemeklerinize ayrı bir lezzet verir.

TURYAĞ FABRİKALARI MAMULÜ

HARİKA ELBİSE — Janet Leigh'in yeni gece elbisesi Hollywood'un sosyete muhitinde büyük sükse yaptı. Altın ışıltıları veren pullardan meydana gelmiş olan elbise sevimli sanatkâra kocası tarafından hediye edilmiştir. Yanda Janet Leigh kocası ve meşhur elbisesiyle.

MYLENE VE DİRK — Fransız yıldızı Mylene Demongeot şimdi İngiltere'de, John Mills ve Dirk Bogarde ile bir film çeviriyor. Filmin konusu bir papaz, bir haydut ve bir genç kız arasında Meksika'da geçmektedir. Resimde Mylene, bir haydut rolü oynıyan Dirk'ten babasına bir fenalık yapmamasını rica ediyor.

SİNEMANIN HAYRANLARI — Sarışın Caroll Baker bugünlerde iş icabı New York'da kalıyor. Çevirdiği filmin Hollywood atmosferinden tamamen ayrılabilmesi için çalışma sahası olarak bir büyük şehir seçilmiş. Yukarıdaki fotoğraf sevimli yıldızı New York'un Porto Riko'luların oturduğu mahallesinde göstermektedir. Sinema sever çocuklar sarışın artistin etrafını çevirerek ondan imza almıya çalışıyorlar...

BAŞ BAŞA — Kocası Eddie Fisher'in Elizabeth Taylor'la evlenmesinden sonra Debbie Reynolds da tanınmış iş adamlarından Harry Karl ile hayatını birleştirmişti. Karı - koca şimdilik pek reklâmdan hoşlanmıyorlar. Bir gece kulübünün tenha bir köşesinde çekilen bu resimlere bakılırsa ikisinin de hayatından memnun oldukları anlaşılıyor.

TELEVİZYONDA — Aradan epey bir zaman geçmesine rağmen bütün dünya sinema meraklıları hâlâ İsveçli sarışın May Britt'le zenci Sammy Davis'in evlenmesini tabiî göremiyorlar. Ayrıca üç yıl önce bir otomobil kazası neticesinde bir gözünü kaybetme pahasına ölümden kurtulan Davis din değiştirerek Musevi olmuştu. Karısını da bu yeni dinine sokması May Britt'in hayranlarını büsbütün sinirlendirdi. Sammy halen televizyonda «Kanun Adamı» adlı müzikal bir piyeste oynuyor.

Yüz ve cilt bakımı için

VİTAMOL

serisi emrinizdedir

★ Akşamları temizleyici VİTAMOL Kremi (VİTAMOL Crème de nettoyage)

★ Yağlı bir krem kullanmak istenmediği taktirde VİTAMOL Güzellik sütü (VİTAMOL Lait de Beauté)

★ Besleyici VİTAMOL Kremi (VİTAMOL Crème Nutritive)

★ Cildi geren ve ideal makyaj sathı hazırlayan VİTAMOL TONİC

★ Harici tesirlere karşı cildi koruyan VİTAMOL 1 No. lu Yarım yağlı gündüz Kremi (VİTAMOL Crème de jour No.1)

★ Cilt yağlı ise VİTAMOL No.2 Yağsız gündüz kremi (VİTAMOL Crème de jour No 2)

★ Bilumum kırışıkları yok eden VİTAMOL masaj yağı (VİTAMOL huile de massage)

Hertürlü izahat için P.K. 67 Beyoğlu Tel: 44 74 60—16

Vitamol

INTER—HAMOL S.A. ZÜRICH FABRİKALARI MÜSTAHZARATINDANDIR

Şiddetli kış ve soğuğa, alacağınız basit tedbirlerle kolayca karşı koyabilirsiniz. Bu tedbirler, yemeğinizi, giyinişinizi iyi ayarlamaktan ibarettir. Bunları yapabilirseniz, rüzgâr istediği kadar acı essin, soğuk istediği kadar dondurucu olsun, sizin için farketmez. Bunları hiç duymazsınız.

Soğuktan Kaçmayın Siz Onu Kaçırın

TAVSİYELERİMİZİ birkaç esaslı nokta üzerinde toplıyacağız. Soğuk havalarda nezle ve boğaz olmamak, hastalıklara karşı koymak için bilhassa bu noktalara dikkat etmelisiniz. Mesele, bünyeyi iklime intibak ettirmesini bilmekten ibarettir.

KALORİ TOPLAYIN

İşe önce yemekten başlamak lâzım. Kışın, soğuk mevsimde, her zamanki mutadınızdan biraz daha kuvvetli yemek yemelisiniz. Senenin en soğuk bir, iki haftasında, şayet damar sertliğinden şikâyetçi değilseniz, kolesterolünüzü düşünmeden yemek yiyiverin. Böyle soğuk havalarda vücudun günde fazladan 500 kaloriye ihtiyacı vardır. Kalori veren gıdalar, hem mikroplara karşı organizmayı kuvvetli bulundurur, hem de soğukta fazla üşümenize mâni olur. Reçel, çikolata, bal, bütün tatlılar, sonra pirinç, nişastalı ve unlu şeyler kaloriyi süratle arttırırlar. Yağlar da aynı şekilde kalori verici gıdalardır. Kışın tereyağı, zeytinyağı, yağlıca etler, ayrıca badem, fındık, ceviz gibi kuru yemiş yemek bünyeyi kuvvetlendirir. Tansiyonunuz yüksek, yahut kolesterolünüz fazla ise, nebati yağları tercih edin, tereyağını da fazla kaçmamak şartiyle ve çiğ olarak yiyin.

BOL VİTAMİN ALIN

Nezleye, boğaz ağrısına ve soğuk algınlıklarına karşı, bildiğiniz gibi, bol vitamin alın. Bilhassa C vitamini gripe karşı en iyi ilâç sayılmaktadır. Bu vitamin de bir çok vesilelerle tekrarladığımız şekilde, en ziyade portakal, greypfrut, limon gibi meyvalarla, lâhana ve maydanozda bulunur. Meselâ 100 gr. maydanozda 170 miligram C vitamini vardır.

ILIK ŞEYLER İÇİN

Maydanoz, yeşil sebzeler arasında yegâne K vitamini olan ottur. Bu da sizi soğuk ısırmalarına karşı koruyacak vitamindir. Sonra, unutmayın ki, bol güneşten mahrum kalınca, organizmada yeter miktarda D vitamini de teşekkül edemez. D vitamini ihtiyacınızı karşılamak için bunun en çok bulunduğu sütlü maddeleri ve tereyağı yemeği ihmal etmeyin. Gene soğuk havada, ılık şeyler için, ılık sıvılar hazmin çabuk ve kolay olmasına yardım eder. Alkol almayın. Alkol zannedildiği gibi insanı ısıtmaz. Damarları genişlettiği için sadece geçici bir sıcaklık verir. Bu sıcaklık yalnız cilde yakın yerlerdedir ve sathidir. Sonradan soğukla temas edince bu sathi sıcaklık kaybolur, vücut cildi ısıtmak için kendi sıcaklığını da kaybeder. Yani, alkolün ısıtıcılığı geçicidir. İnsan sonradan daha çok üşür. Dikkat ederseniz, zatürreeye tutulanlara, en fazla alkolikler arasında raslanır. Hava soğuk diye çok fazla sarılıp sarmalanmayın. Çocuklarınızı soba yanında, çok sıcak odada oynatmayın. O zaman daha çabuk üşütebilirler. İnsan vücuduna sıcaklık veren şey adalelerin hareketi ve kalori yakmasıdır. Kalorinin yanabilmesi için de bol oksijene ihtiyaç vardır. O halde soğuk havalarda bile temiz hava almaktan çekinmeyin. Bol oksijen ve hareket, vücudu çalıştırır, dolayısiyle ısıtır. Çocuklarınız karda okula giderken, yolda birkaç dakika koşuşup oynasınlar. Bu onlar için iyidir. Siz de sabahları açık pencere önünde birkaç dakika jimnastik hareketleri yapın. Soğuktan korkuyorsanız, onunla en iyi mücadele şekli budur. Üşüme hissi kanın vücutta iyice devaran edememesinden ileri gelir. Kan küçük damarlara kadar dolaşıp yayılmazsa insan üşür.

ÇOK GİYİNMEK

Eğer sıhhati yerinde bir insansanız, bilin ki giyinmenin soğuğa karşı rolü ikinci derecededir. Soğuğa karşı aktif müdafaa sağlam vücut ve harekettir. Kalın giyinmek ise pasif bir müdafaa sayılır. Çok fazla giyinmek bazan insanı daha çok üşütür. Maksat bedeni sarmaktan ziyade, vücudu ısıtmaktır. Bunu da suni olarak değil, vücudu çalıştırarak kendi tabiî hararetini yükseltmek suretiyle yapmalıdır. Vücut hiç hava alamazsa yine üşür. Çok kalın çamaşır, vücudu fazla saran elbiselerle ısınmağa çalışmayın. Bu, tabiî, soğuk havada incecik şeylerle titriyerek dolaşın demek değildir. Ama yukarıda işaret ettiğimiz gibi, pasif olmaktan ziyade, aktif bir soğuk mücadelesi sizi daha esaslı ve uzun zaman ısıtır.

Vücut kendisi başlı başına bir hararet kaynağıdır. Bir ocağa kömür atar gibi bu membaı kalori ile besler, ocağı da hareketle daima eşelerseniz, kendi hararetinizle kendi kendinizi ısıtmış olursunuz. Ne var ki, ısınma işini sadece medeniyetin bahşettiği imkânlardan faydalanarak sağlamamalı, sağlığımız ve kendi iyiliğimiz için, vücudun tabiî yollarından istifade etmesini de bilmeliyiz. Bu yollar çok daha sağlamdır. Son söz olarak şunu da söyliyelim ki, üşümek biraz da alışkanlık meselesidir. Onun için soğuktan kaçmayın, siz onu kaçırın.

Dehşet Perdesi

YAZAN: DENNIS WHEATLEY
ÇEVİREN: ADNAN ERİM

16

NICHOLAS yutkundu:

— Aceleyle almayı unutmuşum.

— Şimdi sorularıma cevap ver! Londra'daki arkadaşını neden ziyaret etmiye kalktın? Niçin uçak meydanına gitmek istemedin? Bilto olmadığını itiraf etmiye ne sebepten lüzum gördün?!...

Nicholas tekrar yutkundu.

O sırada odanın kapısı vurulmadan açıldı. Ufak tefek, ince bıyıklı genç bir adam içeri girdi.

İlk bakışta Moğolu andırıyordu. Frcek' in suratına ters ters baktı. Sert bir sesle emretti:

— Gardiyanları dışarı çıkar!

Frcek hemen hürmetkâr bir tavır takındı:

— Başüstüne efendim!

Gardiyanları çıkardı.

Kmoch, tabancasını Nicholas'ın kaburgalarından ayırmamıştı. Yeni gelen ince bıyıklı, Frcek'e yaklaştı:

— Bu meseleyi daha bitiremedin mi?! Ne işlemez kafa varmış sende!...

— Elimden geleni yapıyorum sayın Gorkov.

— Hiçbir şey yaptığın yok! Moskova hâlâ rapor bekliyor!

— Bugün birçok şeyler öğrenmiş vaziyetteyim.

— Bir şey öğrendiğin yok! On para etmezsin! Beceriksiz herif! Nerdeyse ikimizi birden çalışma kampına sürecekler! Senin mıymıntılığını görünce ben paçaları sıvadım! İşi hallettim!

Frcek titriyerek ellerini oğuşturdu:

— Sayın Gorkov, meseleyi halletmek için bir dakika boş durmadım!

— Durmadın da ne halt keşfettin?!... Şu dakikaya kadar akılsız kafan bu adamın atom âlimi olmadığını meydana çıkardı! Ne büyük iş! Bunu zaten adam kendi ağziyle söyledi; sen yapmadın. Bir de, kadının ihanet ettiğini öğrendin! Beni bunlar alâkadar etmez! Ben, hakiki profesörü istiyorum! Ona ne oldu?!... Anladın mı?!... Hakiki Bilto ne oldu?!... Bize bu lâzım!...

Frcek, kendine çeki düzen verdi:

— Müsaadenizle bu sualinize cevap vereyim. Hakiki profesör, şu gördüğünüz hain yeğeni tarafından ihanete uğradı. Polis tarafından tevkif edildi!

Gorkov, gözlerini açtı:

— Sesini kes aptal kafalı! Bu sersemin sözlerine inanıyorsun! Hepsi palavra bunların! Bilto polisin elinde değil!... Russel otelinde oturuyor. Londra'daki ajanlarımızla temas ettim. On dakika evvel şifreli telgraf geldi. Hakikat bu! Sen hâlâ burada şu adam Bilto mudur, değil midir onunla uğraşıyorsun!

Frcek'in dili tutulur gibi oldu. Gorkov bağırmasına devam etti:

— Ajanlarımızdan biri, hakiki Bilto ile şu anda konuşuyor! Profesör yarın akşamüstü Paris yoluyla buraya uçmuş olacak!

Frcek sapsarı kesildi. Yalvaran bir sesle Gorkov'a cevap vermiye uğraştı:

— Kusurum büyük sayın Gorkov. Lûtfen beni affedin. Merhamet edin. Ben...

— Moskova'ya bir rapor göndersem kendini Sibirya'da bulursun, anladın mı! Oradan çıkman da kolay olmaz!

— Biliyorum Mösyö Gorkov. Siz her şey yapabilirsiniz. Hayatım elinizde. Bana acırsanız, hatamı bağışlarsanız bir daha böyle bir yanlışlık yapmamıya çalışırım. Bütün gücümle çalışırım! Mademki siz hakiki Bilto'yu buldunuz, buradaki yalancısını da bana bırakın. Bütün dünyanın gözleri önünde büyük bir propaganda gösterisi yapalım. Bu yalancıyı mahkemeye verelim. Mikrofonlar önünde bütün dünyaya, yaptıklarını itiraf etsin. Bir İngiliz casusu olduğunu söylesin. Zaten itirafa başladı. Batılı ajan olduğunu ağzından çıkardı. Daha da söyleteceğim!

Gorkov biraz durdu. Yüzü yumuşamış gibiydi. Hafif bir sesle mırıldandı:

— Moskova'ya hakiki Profesör Bilto' nun gelmekte olduğunu bildirdim. Senin bununla uğraşmana lüzum yok. Moskova' da bu işle uğraşan mütehassıslar var Onlar böyle herifleri bülbül gibi konuştururlar. Ne isterlerse onu söyletirler. İkisine de bugün iyi bakın. Akşam treniyle Moskova'ya gönderin. Kadını da, adamı da. Anladın mı?!...

— Başüstüne efendim. Anladım. Fakat göndermeden evvel, ikisine de burada birer itirafname imzalatsaydık diyecektim.

— Ben sana ne dedim! Bizim imzalatmamız para etmez! Orada daha ileri usuller var! Bu gibi hainlerin önce kafalarını değiştirmek lâzım. Biz şimdi itirafname imzalatırız. İki saat sonra inkâr eder! Yalan söyler! Buna mâni olmak için evvelâ hâfızasını yoketmek, ondan sonra da ona yeni bir hâfıza, yeni bir hüviyet aşılamak lâzım! Bunu biz yapamayız! Moskova'daki mütehassıslar yapar!

— Anlıyorum efendim. Ben istedim ki Prag'daki vatandaşları da bu adamın ne mal olduğunu öğrensinler. Onun için burada bir itirafname alalım diye...

— Söylediğim gibi!... Bunun kıymeti yok. İşi ehline bırakmak lâzım! Sen konuşmayı bırak da dediğimi yap!

Saatine göz attı:

— Hradcany'de saat altıda toplantımız var. Sen de geleceksin. On dakika kaldı. İşini çabuk bitir!

— Başüstüne sayın Gorkov.

İnce bıyıklı adam kapıya doğru yürüdü. Tokmağı çevirip çıktı.

Frcek hemen kendini toparladı. Elinde tabancasiyle Nicholas'ın arkasında duran Kmoch'a döndü:

— Çabuk bunları aşağı indir! Kadının yaralarına ilâç sürülsün. Yatağında istirahat etsin. Adamı bir müddet «x» höcresine tıkın! Gitmeden evvel biraz Moskova'nın tadını tatsın! Sonra demiryollarına telefon et. Akşam trenine demir parmaklıklı bir vagon ilâve etsinler! Saati gelince ikisini de vagona yerleştir. Yanına istediğin kadar muhafız al. Hainleri kendi elinle Moskova'ya teslim et. Oradan derhal bana bir telgraf çek. Sonra ilk vasıta ile buraya dön! Anladın mı?!

— Anladım Mösyö Frcek. Emrinizi olduğu gibi yerine getireceğim!...

Frcek, masanın üzerindeki kâğıtları acele acele toplamıya başladı. Kmoch, tabancası Nicholas'ın böğründe, Fedora' ya emretti:

— Çabuk elbiselerini giy Horovska!...

Genç kadın yere yığılmış vaziyetteydi. Güçlükle kımıldadı. Elini uzatıp ilerdeki elbiselerini aldı. Üzerine taktı. Kmoch tekrar emretti:

— Kapıya doğru yürü!

Horovska, topallıyarak kapıya doğru ilerledi. Nicholas, kaburgalarını dürtükleyen tabanca namlusiyle, Fedora'yı takibetti. Koridora çıktılar. Gardiyanlar oradaydı. Asansöre bindiler. Nicholas içinden düşünüyordu. «X» höcresi ne demek oluyordu? Ne biçim bir höcreydi bu?...

Asansör en alt katta durdu. Çıktılar.

(Devamı gelecek sayıda)

1961'İN GÜZEL ÇOCUKLARI

Nermin Yıldıray — İSTANBUL

Mine Gürler — ADANA

Savaş Atahan — ADANA

Semra Özakar — İSTANBUL

Ahmet ve Doğan Çomak — UŞAK

Luiz Bitiren — İSTANBUL

Paris Güzelleri

Tokalon Kremini kullanmaktadır

Çünkü...

Yalnız Fransada milyonlarca tüp halinde TOKALON KREMİ satılıyor Sebebi BİOCEL'li TOKALON KREMİ nin mükemmel netice vermesidir.
İşte, bunun için Parisli güzeller de güzelliklerinin belirtilmesinde kendilerine yardımcı olarak bu kremi tercih etmektedirler.

Bu kremin ihtiva ettiği BİOCEL cildi besleyen ve canlandıran hakikî bir gençlik iksiridir. Bununla kırışıklar, kırmızılıklar hatta derideki pörsümeler derhal zail olmaktadır.

Krem köpüğünü muhtevi ve çok ince TOKALON pudrasını da tecrübe ediniz.
Bu pudra mesamatı tıkamaz ve cild üzerinde diğer pudralara nispetle 2 ½ defa daha uzun müddet kalır.

Tokalon Hakikî Paris kremidir.

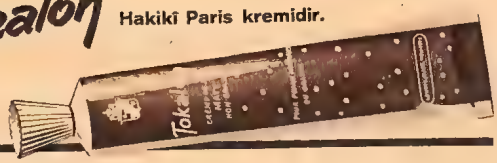

Babası meşhur Mahmut Celâlettin Paşanın konağı devrinin bir konservatuvarı sayılırdı. Bu bakımdan babasının tesir ve terbiyesi ile yetişen bu tiitiz, paşazade musikişinasın gençlik çağı, şair, edib ve fikir adamlarından başka, en usta saz ve ses sanatkârlarının arasında geçti.

SON yüzyılın üzerinde önemle durulmıya değer bestekârlarından biri de hiç şüphesiz Şemsettin Ziya Beydir. 1878 yılında İstanbulda doğmuştur. Babası, Çorlulu Ali Paşa ahfadından Mehmet Aziz Efendizade Ticaret ve Nafia Nazırı büyük musikişinas ve bestekâr Mahmut Celâlettin Paşadır.

Şemsettin Ziya Bey, Galatasaray Sultanisinde okumuştur. Sonra tahsiline muhtelif hocalardan ders almak suretiyle hususi olarak devam etmiştir.

1894 yılında, henüz on altı yaşında iken Şehzade Abdülkadir Efendinin maiyetinde istihdam olunmak üzere süvari Ertuğrul alayına verilerek zamanla üsteğmenliğe kadar yükselmiş ve 1899 yılında Hünkâr Yaveri olmuştur. Bu sırada babasını kaybeden Şemsettin Ziya Bey, sivil hizmete geçerek Ticaret ve Nafia Nezareti sanayi müdürlüğü ikinci muavinliğine tâyin olunmuştur. Genç bestekâr, dikkati, çalışkanlığı ve zekâsı yüzünden süratle terakki edip 1908 yılında mektubî kalemi müdürü olmuştur. Bundan sonra Meşrutiyet inkılâbında yapılan umumi tensikatla başkitabet kalemi mümeyyizliğine indirilmiş, Birinci Cihan Harbi ortalarına kadar bu vazifede kalmış, sonra

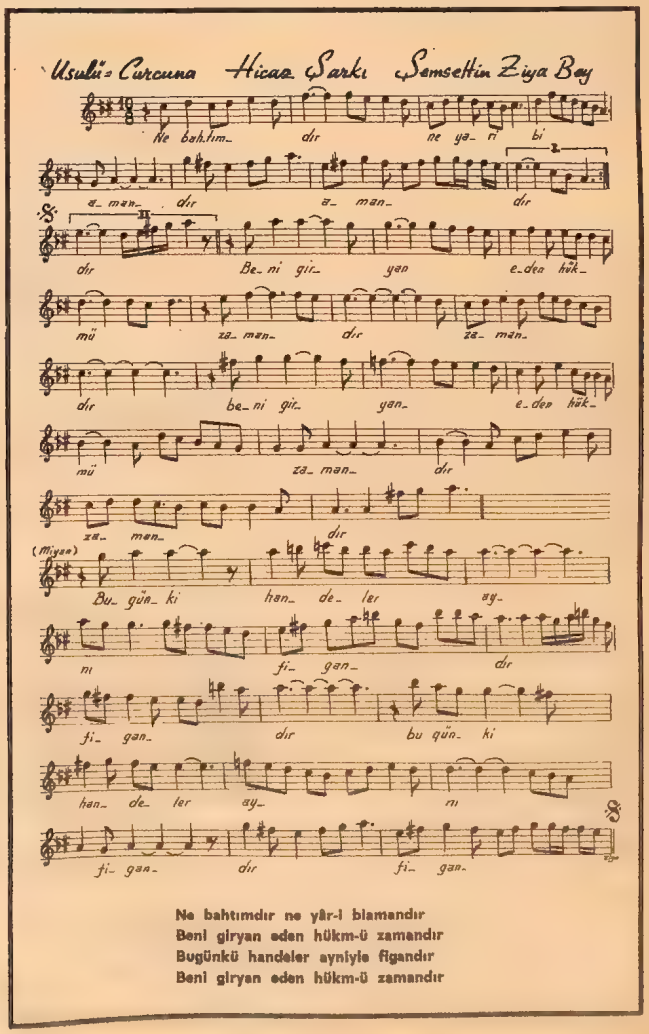

Ne bahtımdır ne yâr-i bîamandır
Beni giryan eden hükm-ü zamandır
Bugünkü handeler ayniyle figandır
Beni giryan eden hükm-ü zamandır

ŞEMSETTİN ZİYA BEY

YAZAN : BAKİ SÜHA EDİBOĞLU

tekrar mektubî kalemine müdür olmuş ve nihayet 1923 yılında ve henüz 45 yaşında bulunduğu halde vefat etmiştir.

■

Şemsettin Ziya Bey, değerli bir musikişinas ve bestekâr olan babası Mahmut Celâlettin Paşanın tesir ve terbiyesiyle küçük yaştan beri musiki ile alâkadar olmuştur. Esasen Mahmut Celâlettin Paşanın konağı devrin bir nevi konservatuvarı gibi idi. Zamanın şair ve edibelerinden, fikir adamlarından maada, tanınmış ve sevilmiş bütün saz ve ses sanatkârları, besteciler bu konağa devam ederlerdi.

İşte genç Şemsettin Ziyanın kulağı ve ruhu bu üstatların eserleriyle beslenmiştir. Doğuştan mükemmel bir kulak terbiyesine sahip olan genç paşazade, babasının mevki ve şöhretine rağmen, acemi bir çırak gibi bu musikişinaslardan sabırla, gayretle bir şeyler öğrenmeğe çalışmış ve bilhassa klâsik Türk musikisinin eski hazinelerine eğilmesini bilmiştir.

Mehmut Celâlettin Paşa vefat ettiği zaman, Şemsettin Ziya Bey henüz 21 yaşında bulunuyordu. Babasının ölümünden sonra, eskiden konaklarına devam eden musiki üstatlariyle münasebetlerini kesmemiş, onlardan feyz almıya devam etmiştir.

Şemsettin Ziya Beyin ilk eserlerinde babasının kuvvetli tesiri ve kendisine mahsus üslûbu hemen hissedilir. Zaten Mahmut Celâlettin Paşa, yalnız oğluna değil, zamanındaki bazı bestekârlara da kuvvetli ve şahsiyetli üslûbu ile tesir etmiştir. Onun için genç bestekâr Şemsettin Ziyanın, ilk eserlerinde bu tesirden kurtulması o kadar kolay değildi.

Fakat zamanla, gerek musiki kültür ve görgüsü, gerekse zevki yükselen sanatkâr, şahsiyetini bulmuş, bugün şarkı literatüründe âdeta Şemsettin Ziya Bey (ekolü) diyemesek bile, (tarzı) diyebileceğimiz bir şarkı üslûbu yaratmıştır .

Bu üslûp Batı musikisine meyleden genç bir ruhun ifadelerini taşır. Aynı zamanda iyi bir edebiyat ve şiir terbiyesi de almış olan Şemsettin Ziya Bey şarkılarının güftelerini kendisi yazar ve bunların bir şiir kıymeti taşımasına bilhassa dikkat ederdi.

Bugün, birçok musiki tenkidcilerine göre, onun eserleri «muhkem ve kusursuz» olarak vasıflandırılmaktadır. Zevk ve çalışma bakımından çok titiz bir sanatkâr olan Şemsettin Ziya Beyin, çok velût olmayışı bu titizliği yüzündendir. Bugün İstanbul Belediye Konservatuvarında, İstanbul ve Ankara radyolarında çalınıp söylenen birkaç parça eseri, gerek yapı bakımından, gerekse melodi zenginliği itibariyle çok ince ve unutulmaz eserlerdir.

Babasının ölümünden sonra, eskiden konaklarına gelen tanınmış musiki ustaları ile alâkasını kesmedi. Mevsimine göre bazan konakta, bazan da bahçede onlarla saz âlemlerine katılır; birlikte meşkeder, şarkı geçip feyz almıya devam ederdi...

Genç bestekâr, bilgisiz ve kültürsüz sanat olamıyacağına küçük yaştan beri inandığı için, çok okumuş, sadece musiki çalışmalariyle yetinmiyerek bilhassa edebiyat, felsefe ve tarihle de uğraşmıştır.

Kendisini yakından tanıyan ve bütün meziyetlerini bilenler, onun erken ölümü ile Türk musikisinin büyük ve telâfisi zor bir kayba uğradığını söylemektedirler.

Şemsettin Ziya Beyin eserlerine içli bir lirizm hâkimdir. Bunların arasında en çok sevilenlerden biri ve belki de birincisi Hicaz makamındaki şarkısıdır. Bu şarkının sözleri gerçek bir şiir değeri taşımaktadır:

Ne bahtımdır ne yâr-i biamandır
Beni giryan eden hükm-ü zamandır
Bugünkü handeler ayniyle figandır
Beni giryan eden hükm-ü zamandır

Meşhur Şarkıların Mânalarını Biliyor musunuz ?

Şetaraban Şarkı — **Bestekârı: Şemsettin Ziya Bey**
Sengin Semâi

Ey gonca, açıl, zevkini sür fasl-ı bahârın,
Ben bülbülüyüm, sen gülüsün bâğ-ı mesârın;
Güş-eyle nevâ-yı dilini gamlı hezârın,
Ben bülbülüyüm, sen gülüsün bâğ-ı mesârın.

Vezni: Mef'ûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

Kelimeler: (Fasl: Mevsim. Fasl-ı bahâr: Bahar mevsimi, ilkbahar. Mesâr: Meserretler, sevinçler. Güş: Kulak. Güşeylemek: Dinlemek. Nevâ: Ses. Dil: Gönül. Hezâr: Bülbül.)

Bugünkü dile çevrilişi: Ey gonca, ey yeni yetişen sevgili, açıl, neşelen de şu baharın zevkini çıkar. (Hattâ bu zevki beraber sürelim. Bak) sevinç ve neşe bağının sen gülüsün, ben de bülbülüyüm.
Kederli bülbülün gönül sesini dinle.
Sevinç ve neşe bağının sen gülüsün, ben de bülbülüyüm.

YILDIZINIZ DİYOR Kİ

2 şubattan 8 şubata kadar : Doğduğunuz burcu bularak kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NİSAN

Koç Burcunda doğup da evlenememiş olanlar için yeni girdiğimiz ay kısmet ayı olacaktır. Karşılarına birçok namzet çıkacaktır. En iyisini seçerek kararınızı vermelisiniz. Fırsat bu fırsat.

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 21 MAYIS

Bir hâdiseye üzülmüşsünüz. Bu üzüntü sizi başkalarına karşı haşin davranmağa sevkediyor. Mars gezegeni bu burçta olup da, haşin davrananlara yardım etmez. Bugünlerde Mars'a muhtaçsınız.

İKİZLER BURCU
22 MAYIS - 20 HAZİRAN

Hayatınızın en mühim fırsatları şu bir - iki ay içinde arka arkaya karşınıza çıkacak. Satürn gezegeninin zincirleme önünüze serdiği bu imkânlardan şimdi faydalanamazsanız, kaybedersiniz.

YENGEÇ BURCU
21 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Bu ara Akrep Burcuna bağlı insanlarla iş münasebetlerine girişmeğe bakın, Yengeç ve Akrep burçlarının müşterek talihi size büyük faydalar sağlıyabilir. Ama zekânızın yardımı da lâzım.

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 22 AĞUSTOS

Yakın zamanda kısa bir seyahate çıkma ihtimaliniz var. Eğer evinize uzak yerden bir insan bu günlerde gelmezse, seyahatiniz muhakkak gibi görünüyor. Sonu sizin için faydalı olacak.

BAŞAK BURCU
23 AĞUSTOS - 22 EYLÜL

Birbiri ardından kısa fâsılalarla üç haber alacaksınız. Bunlardan biri biraz canınızı sıkacak. Ama diğer ikisi sevinç verici. Sıkıldığınız bir iş de bu arada düzelme yoluna gireck. Sabredin.

TERAZİ BURCU
23 EYLÜL - 22 EKİM

Daima maddeye kıymet vermek temayülündesiniz. Yaşınız ilerledikçe, mânevi kıymetlerin lüzumunu da hissedeceksiniz. Eksik olan bu tarafınızı tamamlıyabilirseniz, daha mesut yaşarsınız.

AKREP BURCU
23 EKİM - 21 KASIM

Jüpiter gezegeninin burcunuzdaki bütün insanlara bu ay içinde bir hediyesi var. Herkesin durumuna göre en uygun ihtiyaçlarını karşılıyabilecek olan bu güzel sürprizi bekliyebilirsiniz.

YAY BURCU
22 KASIM - 20 ARALIK

Hislerinizi devamlı dizgin altında tuttuğunuz için rahat edemiyorsunuz. Aklı ve mantık iyi şeylerdir ama, bazan hislere de nefes alma fırsatı verilmelidir. Bu tavsiyenin mânasını siz anlarsınız.

OĞLAK BURCU
21 ARALIK - 19 OCAK

Mali durumunuz bugünlerde, her zamankinden daha sıkıntılı bir yola girmiş görünüyor. Dikkat ederseniz, sağlığınız ve mânevi bağlarınız, maddi durumunuzun aksine. Buna şükretmelisiniz.

KOVA BURCU
20 OCAK - 18 ŞUBAT

Sağlığınıza biraz daha önem veriniz. Kendinize bakmıyorsunuz. Bu, ihmalden ileri geliyor. İhmalcilik hiçbir yerde faydalı olamaz, ama sağlık konusunda bilhassa zararlı, hattâ tehlikelidir.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

Gönül işlerinizde karşınızda kuvvetli bir rakip var. Hareketlerinizi iyi düzenlemelisiniz. Başkalarına güvenerek değil, davranışlarınızı iyi hesaplıyarak gönüllleri fethetmeye çalışmalısınız.

OKUYUCU MEKTUPLARI

Antakyadan Bay İsmet Üçgül'e:

Vasıtanızla cevap bekliyen arkadaşınıza söyleyiniz. Kaşlarının arasındaki fazla kılları İstanbula geldiği bir sırada elektrikli iğne ile kökleri tahrip ederek alan, ruhsatlı bir müesseseye müracaat etsin. İstanbulda ve Ankaradaki büyük hastanelerde de bunu yapabilirler sanıyoruz.

■

Bandırmadan Bay E. Kılıcoğlu'na:

Bir kütüphane ile anlaşarak romanınızı bastırabilirsiniz. Paranız varsa kendi hesabınıza bastırmanız da mümkündür. Büyük kitapçılardan biriyle görüşünüz.

■

Ankaradan Bay Ömer Ataseven'e:

Din kitaplarına göre, Âdem'le Havva'nın çocukları birbiriyle evlenerek nesiller meydana gelmiştir. Yalnız, bir evvelki doğanın sonraki doğanla evlendirildiği rivayeti de vardır.

■

Rizeden Bay M. Ekşi'ye:

Kendi kusurlarınızı biliyorsunuz. Kazandığınız parayı uygunsuz yerlerde yemenizi kimse hoş görmez. Böyle yerlerde para yiyen bir genç sinir hastası sayılmaz. Bunu itiyat haline getirirseniz ne para tutabilirsiniz, ne de iyi bir ev erkeği olursunuz. Yazdığınız gibi münasip bir kızla evlenmelisiniz. Evlilik hayatı sizi muhakkak mâkul yaşayış yoluna çekecektir.

■

Bucadan Bay A. Hazar'a:

Agadir şehri zelzelesi için yazdığınız şiiri aldık. İçten duyarak yazmışsınız. Hayat mecmuasında şiir neşretmediğimiz için maalesef basamadık.

İstanbula yolu düşüp de Mehmed Arda'nın işlettiği taksiye binmemiş turist hemen yok gibidir. İngilizce, Fransızca ve Almanca bilen Arda'nın otomobilinde bir turist için lâzım olan bütün bilgi mevcuttur. Aynı zamanda devamlı okuyucularımızdan olan Mehmed Arda yabancı misafirlere İstanbulu dolaştırırken, mecmuamızda neşredilmiş resimlerden de istifade etmektedir...

Şişliden Bayan N. Yazgan'a:

Taş büyür mü diyorsunuz? Taş büyümez. Bilâkis havanın ve suyun etkisiyle küçülür. Netekim sarp kayalık dağlar ihtiyarlamakta, kar, rüzgâr ve yağmurla aşınmaktadır. Fakat bazı kireçli sular aktığı yerde bir kireç tabakası bırakarak oralarda yavaş yavaş büyüyen taşlar meydana getirmektedirler. Pamukkale'de olduğu gibi.

■

Aksaraydan Bay Cengiz Kaya'ya:

Gönderdiğiniz resme teşekkür ederiz. Antalyadan bahsederken faydalanacağız.

İzmirden Bay ve Bayan Enser'e:

Size geç cevap verdiğimiz için özür dileriz. Çocuğunuzun resmine, bize gelenler arasında, raslıyamadık. Baskıya elverişli, güzel bir resmini çektirip gönderiniz. Güzel çocuk müsabakasına koyarız. Fakat elimizde üç yüz kadar resim bulunduğundan ve bunları kur'a ile bastığımızdan ne zaman çıkacağını bilemeyiz.

■

Darıcadan B. Berna Sümerkan'a:

Berna ismi Arapçadır. «Genç, civan» demektir.

■

Sarttan Bay Özcan Akkan'a:

Hayat mecmuasının bazı sahifelerinin kenarında gördüğünüz artı işaretleri bilhassa konmaktadır. Bu işaretlerle renklerin üst üste gelmesi temin edilir. Baskı tekniği bunu icabettirmektedir.

YENİ ÇIKAN KİTAPLAR

EN GÜZEL ŞİİRLER — Antoloji. Hazırlıyan: Nebih Tunçsiper. Dost Işıklar Dergisi Yayınları. P.K. 198 - Mersin. 148 sahife, 3 lira.

HACI MURAT — Roman. Yazan: Leo Tolstoy. Varlık Yayınları. 128 sahife, 2 lira.

UZAK YOLDAN GEÇEN — Ali Hernan Muştu'nun şiirleri. Durum Yayınevi. 48 sahife, 250 kuruş.

CASTRO RAHİBESİ — Stendhal'in romanı. Çeviren: Necip Alsan. Varlık Yayınları. 88 sahife, 2 lira.

İNSANIN İÇYÜZÜ — İnsan karakteri etrafında etüt. Yazan: Dr. Halis Özgü. Öğretmen Dergisi Yayınları, Ankara. 208 sahife, 5 lira.

Hayat mecmuası Cilt Kapakları İçin

Adres: BATEŞ - Bayilik Teşkilâtı. Cağaloğlu, Aydınlık Han, Kat 1 İSTANBUL

BİLMECE

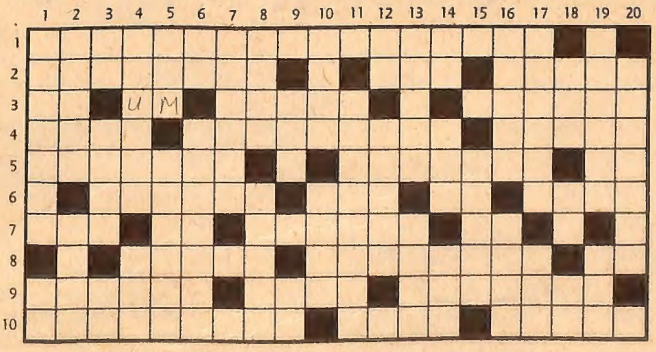

SOLDAN SAĞA: 1: Meşhur bestecilerimizden biri. 2: Teessürünü beyan eden — Tersi beraber demek — Yaprak (eski terim). 3: Yüz — Ümit et — Haritacılıkta yükseklik — Şubatın yirmi dokuz çektiği sene. 4: Yapan — Eskiden giyilen bir nevi başlık — Ünvan. 5: İtalyada su üzerine kurulmuş bir şehir — Pencerelerle yapılmış bölme — Alfabenin ikinci harfi. 6: Birisiyle kakışan — Evin büyük bölümlerinden — Ayak (eski terim) — İslâmlıkta içten inanma. 7: Kadın (eski dilde) — Bağlantı takısı — Her insanın öz lisanı — Sıfat takısı. 8: Çizgi veya kabartmaları aşınmış — Tecdit — Beyaz. 9: Kayserinin ilçelerinden — Yapım — Sırma veya ipekle işli kruvaze yelek (eski giyeceklerden). 10 A.B.D. de oturan — Kalbur — Göz.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1: Kış sebzelerinden — Tersi isim. 2: Sakin ve rahat — Keder. 3: Soru — İnilti — Virgül kıymetinde kelime. 4: Apseli şişlik — Kış bahçesi. 5: Rutubet — İzmirin ilçelerinden. 6: Bayram — Hüviyet, zatlık. 7: Kumaş fabrikasiyle meşhur bir kasaba. 8: Analık durumunda — Taşıma. 9: Saç hastalığı — Soru takısı. 10: Ne soğuk, ne sıcak — Büyük taş. 11: Karşılıklı cenkleşme. 12: Nota — Eski bir millet. 13: Şairlerde bunun perisi varmış — Diyarbakırın ilçelerinden. 14: Bir kelimenin kısaltılmışı — Bütün — Göl. 15: Yazı yazdığımız âlet. 16: Önce — İnanç. 17: Medeniyet görmemiş, vahşi — Tavır. 18: Tersi pislik — Su — Çoğun aksi. 19: Şehrin küçüğü — Valide. 20: Çobanların giydiği palto veya yağmurluk.

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ

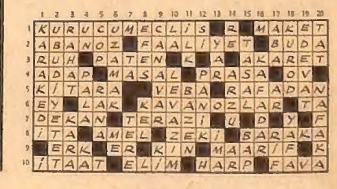

BİNBİR GECE MASALLARININ EN GÜZELİ

Ali Baba ve Kırk Haramîler

HAZIRLIYAN: ORHAN BÜYÜKDOĞAN

16

(Devamı gelecek sayıda)

1961 YILI BİRİNCİ
ÇEKİLİŞİNDE

15

APARTMAN
DAİRESİ

VE

1 Kişiye

100.000

LİRA ve

1620 kişiye

400.000

liralık çeşitli para ikramiyeleri

•

Son para yatırma günü : 13 ŞUBAT

YAPI ve KREDİ BANKASI